SAYI: 1671 | PAZAR 2 | SENE 5
TELEFON: Baş M. 20827 İDARE 23300 | 2 inci Teşrin 1941 | TELGRAF: İstanbul Son Telgraf
Sahip ve Başmuharriri: ETEM İZZET BENİCE

SON TELGRAF

EN SON TELGRAFLARI VE HABERLERİ VEREN AKŞAM GAZETESİ

Tesis Tarihi 1936 | SAYISI 5 KURUŞ | Pst. Kutusu No.
ADRES: Çağaloğlu Nuruosmaniye Cad. No. 84
ABONE: Senelik: 1400 6 Aylık: 750 3 Aylık: 400
Gazeteye gönderilen evrak iade edilmez.

Millî Şef'in Şahsında Dün Türk Milletinin Hey'eti Umumiyesi Konuşuyordu

Millî Şef dünyanın beklediği ve muhtaç olduğu barışın kaynaklığını da Türk milletine lâyık görürlerken en haklı bir vaziyete temas ve onu ifade etmiş bulunuyorlar

Millî Şef konuşuyor

Yüksek İnönü senelik nutuklarile Türk milletinin ve Türk vatanının gidiş yollarını ve durumunu bir kere daha bütün aydınlığı ile dünyanın gözü önüne koymuş bulunuyor.

Yazan: ETEM İZZET BENİCE

Millî Şef İnönü Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışı münasebetile dün yıllık nutkunu irat buyurdular.

Büyük Millet Meclisi Türk milletinin ve Türk vatanının kalbidir. İnönü, milletin kendisine, bünyesine, kalbine kulak veren ve onun darabanını kendi dehâsında şekillendiren ve millî gidiş yolunu bulup çizen tek baştır.

Bu teklikteki istisnayi gözle görmek; vücut, kalb, baş beraberliğinin budutsuz ahenk, sıhhat ve beraberliğini fiilen tedkik edebilmek için dün Büyük Millet Meclisinde bulunmak, İnönü'yü dinlemek, Meclisin tezahüratındaki coşkunluğu ve kalbden kalbe, dimağdan dimağa olan beraberliği müşahede eylemek gerekti.

İnönü söyledi, Meclis bu söyleyişe muhtelif anlarda fasılalar vererek onu, avuçlarını patlatırcasına alkışladı, alkışladı ve her türlü rey şeklinin en üstünde olan imtidatsız beraberlik reyini bu alkışlarında canlandırdı.

Millî Şefin şahsında muhakkak ki dün Türk milletinin hey'eti umumiyesi konuşuyor ve Şef, milletin iç ve dış bahislerdeki arzu ve kararlarını yine millete ifade ve direktif halinde naklediyordu.

Millî Şef, nutkunda memleketin huzuruna, vatandaşlık haklarının tabiiliğine ve mahfuziyetine, yabancı tesir ve telkinlerin tutunamamasına, millet bütünlüğüne, siyasi gidişimize, millî iradeye dayanan kararlarımıza, muharip ve gayrimuharip devletlerle temaslarımıza, dostluklarımıza, ittifaklarımıza, ahidlerimize, münasebetlerimize; ayrı ayrı yazı ve tahlil mevzuu ittihaz edeceğimiz iç ve dış işlerimize temas ederken Avrupa harbinin bir dünya harbine doğru gidişi müşahedesi üzerinde de bilhassa durdular ve bu teşhislerini şöylece çerçeveledileri:

«— Esefle görüyoruz ki yarınki manzaranın medeniyet âlemi için bugünkünden daha elemli olması ve yıkıcı harbin bütün dünyaya daha ziyade genişlemesi gittikçe kökleşen bir ihtimal halindedir.»

Millî Şefimiz bu görüş ve teşhisi ifade ederlerken aziz vatanımızın durumunu da şöylece ifade ettiler:

«— *Yangınlar içinde inleyen Avrupa ve Asya kıt'alarının bitişik noktasında sulh ve sükûn yurdu, aziz vatanımızdır. Harpten doğan bin türlü felâket içinde bütün milletlere karşı insani vazifesini kudreti nisbetinde yapmakla iftihar duyan memleketimiz bir gün de dünyanın beklediği ve muhtaç olduğu barışın kaynağı olabilirse bundan duyacağımız sevinç pek büyük olacaktır.»*

Türk milletinin, Türk iktidar mevkiinin dünya kasırgası karşı-

(Devamı 3 üncü Sahifede)

"Yangınlar içinde inliyen Avrupa ve Asya kıt'alarının bitişik noktasında sulh ve sükûn yurdu, AZİZ VATANIMIZDIR„

(Cumhur Reisi İsmet İnönü'nün, Büyük Millet Meclisinin altıncı intihap devresini açarken, irat buyurdukları nutuklarının mühim kısımlarını dün okuyucularımıza bildimriştik. Bugün nutkun metnini aynen derceediyoruz.)

Ankara, 1 (A.A.) — Cümhurreisi İsmet İnönü, bugün, Büyük Millet Meclisi altıncı intihab devresinin üçüncü içtima senesini aşağıdaki nutukla açmışlardır:

«— Büyük Millet Meclisinin sayın âzası,

Altıncı intihap devresinin üçüncü içtima senesini açıyorum. Sayın üyeleri sevgi ve saygıyla selâmlarım.

Geçen bir sene zarfında dünya buhranı, insanlık için büyük ıstıraplar içinde geçti. Türk milleti, bu acı yılı da, kendi derin anlayışı ve millî kuvvetine güveniyle karşılamış, tehlikeli anlarda soğuk kanlılığını bırakmaksızın, Cümhuriyet hükûmetinin içerde ve dışarda vatanın emniyetini korumak için yaptığı gayretlere yardımcı olmuştur, Milletimiz, kaygısı vatanın selâmeti ve nizamı olan büyük meclisimizin yakından izinde yürümüştür.

Yurdumuzun her tarafında birlik, memnun olacağımız bir haldedir. Dünyanın bu devrinde, vatandaşlarımızın ve memleketimizde yaşamakta olan herkesin bütün haklarından ve meşru menfaatlerinden serbestçe istifade etmekte olduklarını söylerken iftihar duymaktayız.

Memleketin her köşesindeki samimi birliği ve Türk devletini idare eden büyük meclise ve Cümhuriyet Hükûmetine karşı milletçe gösterilen itimadı sevinçle görüyoruz. Yabancı emellere sürükleyici telkinler, ortamızda yayılma ve tesir alanı bulamamışlardır. Millet yapısının sağlığı ve sağlamlığı, her vakit en kıymetli dayancımız olacaktır.

Tabiidir ki, vatan selâmetinin isterdiği

(Devamı 4 üncü Sahifede)

Değişmez Millî Şef

Rus ordusu Tula'dan geri çekiliyor

Vişi 2 (A.A.) — Dün gece alınan telgraflara bakılırsa Alman kıt'aları ve müttefikleri Rus cephesinde umumi bir ilerleme hareketi yaptıkları anlaşılıyor.

Fin kıt'aları Onega gölünün doğu sahilinde bulunan Kantoroga şehrini işgal etmişlerdir.

Alman topçusu Leningraddaki Sovyet bataryalarını şiddetle bombardıman etmişlerdir.

Tula mıntakasında Ruslar ric'at halindedirler.

Donetz'de Almanlar terakkiler kaydetmişlerdir.

Stalino civarında bir şehir tehlikeye maruzdur.

Almanlar Kırımda açmış olduğu gediği genişletmişlerdir.

Donetz ve Moskova-da durum

Donetz'de Almanlar ilerliyorlar, Moskova mıntakasına yeni kuvvetler getiriyorlar

Londra, 2 (A.A.) — «B. B. C.) Almanların Moskovaya karşı tazyıkları şiddetle devam ediyor. Fakat hiç bir noktada Moskovaya daha fazla yaklaşmamışlardır.

(Devamı 3 üncü Sahifede)

Yağmur ve çamur içinde muharebe

Berlin 2 (A.A.) — D. N. B. ajansının salâhiyetli kaynaklardan öğrendiğine göre, Alman kıt'aları 30/31 ilkteşrin günü Ukraynada sanayi bölgesinde mağlûp Sovyet kuvvetlerini takibe devam etmiştir.

30 ilkteşrinde bu harp kesiminde 2,000 esir alınmıştır. Düşman artcılarının gösterdiği mahallî mukavemet, Alman kuvvetleri tarafından her tarafta sür'atle kırılmıştır.

(Devamı 3 üncü Sahifede)

Habeşistanda hâlâ muharebe oluyor

Nairobi 2 (A.A.) — İngiliz umumî karargâhı tarafından neşredilen tebliğ, Habeşistanda Gondar bölgesinde muhtelif topçu hareketi ve büyük hava faaliyeti olduğunu bildirmektedir.

Kraliyet hava kuvvetleri cenup Afrikası tayyare teşkillerile elbirliği yaparak Gondarın doğusunda İtalyan mevzilerini bombalar ve

(Devamı 3 üncü Sahifede)

Moskovanın şimalinde ve cenubunda

Londra, 2 (A.A.) — Rus cephesinden gelen son haberlere göre, Tula mıntakasında vaziyet vahim olmakla beraber, Moskovanın Şimalinde vaziyet daha müsaittir. Ruslar Kalinin'de hâkim bulunmaktadırlar.

Kırımda Alman taarruzu terakki kaydetmiştir.

Bu Sabah da Fırınlara Tehacüm Vardı

Bütün semtlerdeki fırınlara yeni çeşniden un tevzi edildi

Toprak Mahsulleri Ofisi, bütün semtlerdeki fırınlara Kaymakamlıkların gösterdiği nisbet dairesinde ve yeni çeşniden un dağıtmıştır. Buna rağmen, bu sabah da bütün fırınların önü kalabalıktı. Hemen denilebilir ki, sabahın beşinden itibaren fırınlara tehacüm vâki olmuştur. İntizamı temin için fırınlara polis memurları konmuştur.

Bu arada şunu da kaydetmek iktıza eder ki, bir kısım halkımızın lüzumsuz telâşı ve meselâ bir kilo yerine üç dört kilo ekmek almak gibi yersiz hareketi, ortaya manasız bir buhran çıkarmaktadır. Bununla beraber temkinini muhafaza eden bazı kimseler fırınlardaki tehacümden vaz geçerek günlük ihtiyaçlarını makarna veya patates ile temin yolunu tutmuşlardır. Halkımızın ekseriyeti bu şekilde hareket etse mesele kendiliğinden halledilmiş olacaktır. Esasen tehacümün de nihayet bu akşama kadar biteceğini salâhiyettarlar söylemektedirler. Ve tehacüme rağmen fırınlardan ekmek almak kabil olmaktadır.

Londraya akın

Londra 2 (A.A.) — Üç aydan beri ilk defa olarak, Londrada alarm işareti verilmiştir. Şehrin üzerinde birkaç tayyare uçmuştur.

İngilterenin vaziyetinde mühim bir değişiklik bekleniyor

Lizbon 2 (A.A.) — Öğ: Londradan muhtelif kaynaklardan gelen haberler, M. Çörçil ile Lord Biverbrok arasında vahim görüş ayrılıkları meydana çıktığını teyit etmektedir. Lordun harp kabinesinden çekildiği ve yahut diğre bir nezarete geçtiği takdirde bu neticenin İngilterenin vaziyetinde ehemmiyetli akisler doğurabilecek mahiyette olacağına işaret edilmektedir.

Bir Sovyet köyünde Alman askerleri

Ruslar vaziyetin vahim olduğunu saklamıyorlar

Kırımda açılan gedik genişliyor

Vişi 2 (A.A.) — Matbuat ve Moskova radyosu Rus cephesinde vaziyetin çok vahim olduğunu saklamamaktadır.

(Devamı 3 üncü Sahifede)

Bir mihver vapur kafilesine hücum

Londra, 2 (A.A.) — İngiltere Hava Nezaretinin tebliği:

Cuma gecesi sahil muhafaza servisine mensup tayyarelerimiz Norveç sahilleri ve Frise adaları açıklarında düşman deniz nakliyatına muvaffakiyetli taarruzlar yapmışlardır.

İçlerinde bir petrol ve büyük hacimde bir laşe gemisi bulunan on düşman nakliyesine tam isabetler kaydedilmiştir. Kafleyi himaye eden bir gemiye de isabetler vâki olmuştur.

Tayyarelerimizden biri noksandır. Sahil muhafaza tayyarelerimizden biri de dönmemiştir.

Doğu Avrupasında Alman iktısadiyatı

Berlin, 2 (A.A.) — Königsberg Fuarının açılışı münasebetiyle, İktısat Nazırı Funk bir nutuk söyliyerek, Doğu Avrupasındaki Alman iktisadiyatının rolü üzerinde ısrar etmiştir.

İki parmağının arasına sakladığı jiletle

Eski âşık Nuruosmaniyedeki köfteci Fevziye ablayı yaraladı

Nuruosmaniye caddesinde köftecilik yapan Feyziye isminde bir kadın, bundan bir müddet evvel İbrahim isminde birisile beraber yaşıyorlardı. Beraber yaşayışları da kavgasız ve gürültüsüz geçmiyordu. Bu kavgalardan biri esnasında İbrahim Feyziyeyi eline geçirdiği bir bıçakla yarala-

(Devamı 3 üncü Sahifede)

Bir Fin tayyare karargâhı — Şark cephesinde Almanların tahliye ettikleri bir mevzi

HARP VAZİYETİ

Tula meydan muharebesi ve muhtemel neticeleri?

Yazan: EMEKLİ KURMAY SUBAY

Doğu cephesinin merkez bölgesinde, Almanlar tahmin ettiğimiz veçhile yeni bir taarruz manevrası yapıyorlar. Kalinin, Mojaisk ve Kaluga'daki Rus mukavemeti karşısında Alman kıt'aları Moskovaya ilerliyemediler. Bunun üzerine Almanlar Orel'den Tula istikametinde yeni bir taarruza giriştiler:

Tebliğlerden anlaşıldığına göre, Alman birlikleri Orel ile Tula arasındaki ormanlık sahayı geçmişler ve Tula şehri cenubunda Rus müdafaa hatlarını yararak

(Devamı 3 üncü Sahifede)

ALMAN TEBLİĞİ

KIRIM'DA düşmanı takip ediyoruz

Berlin 1 (A.A.) — Alman orduları Başkumandanlığının tebliği: Kırımda Alman ve Rumen orduları, mağlûp edilerek düşman

(Devamı 3 üncü Sahifede)

SOVYET TEBLİĞİ

MUHAREBE şiddetle devam ediyor

Londra 2 (Radyo 7,10) — Gece yarısı Moskovada neşredilen Sovyet tebliği: İkinciteşrinin birinci günü muhaberbe bütün cephelerde şiddetle devam etmiştir.

LİG MAÇLARI

Fenerbahçe Vefa ile Galatasaray Kasımpaşa ile Beşiktaş Beykozla karşılaşıyor

Yazan: ADNAN AKIN

Lig maçlarına bugün de Şeref ve Fener stadlarında devam edilecektir. Şeref stadında oynanacak olan Anadolu, Hilâl - İstanbulspor, Beyoğlu - Galatasaray, Kasımpaşa - Beşiktaş, Beykoz maçlarından en ehemmiyetlisi muhakkak ki günün son maçı olan Beykoz - Beşiktaş karşılaşmasıdır.

Beşiktaşın rakibinden kuvvetli bulunmasına rağmen Beykozlular birçok zamanlarda kendisinden kuvvetli bulunan rakiplerine taş çıkartacak bir oyun tut. turmuşlardır. Bunun içindir ki Beşiktaşlılar bugün muhakkak daha temkinli davranmalı ve rakibini asla küçük görmemelidir

Bu oyunla beraber diğerlerinin normal neticelerle sona er.

(Devamı 3 üncü Sahifede)

BALKAN DENİZ Harplerini Nasıl ve Niçin Kaybettik

RAHMİ YAĞIZ
YAZAN

Değerli arkadaşımız, müdekkik ve muharrir RAHMİ YAĞIZ'ın Son Telgraf için hazırladığı bu eserde yakın tarihin esrarlı bir sahifesini aydınlatan heyecanlı vak'aları büyük bir zevkle takip edeceksiniz..

Pek Yakında SON TELGRAF'ta

HALK FİLOZOFU

BİZE BİR KANUN LÂZIM

REŞAT FEYZİ

Basın Birliği Umumî Kongresinin toplandığı şu günlerde, karilerden özür dileyerek, biraz da kendi, meslekî işlerimizden bahsetmek fırsatını kollıyacağım.

Bizim Basın Birliği Kanunu, mübarek bir şeydir. Vaktile, birtakım mülâhazalarla çıkarılmış, meslekdaşların cünüb hukukunu korur görünürse de, hakikatte hiç de böyle olmıyan bir metindir.

Kanunun birçok eksiklikleri, aksaklıkları, hattâ, tezadları vardır. Basın Birliği Kanunu yeniden tadile, ıslaha, mesleğin ve meslekdaşların ihtiyaçlarını karşılıyacak şekilde tanzimine kat'i zaruret vardır.

Bizim Basın Birliği Kanunu, hepimizi bir mektep talebesi yapmış, hakkımızda yalnız birtakım cezaî müeyyedeler vazetmiştir.

Buna mukabil ne faydalar temin etmiştir?.

Maalesef bu sualin cevabı hiç de uzun boylu değildir.

Kanun, bugünkü halile muhafaza edildiği takdirde, hatır gönül dinlemeden söylüyorum, hiçbir mânası yoktur.

Mal meydandadır. İnanmıyan, bilmiyen açsın, okusun.

Herhalde, bize, bir Basın Birliği Kanunu lâzımdır.

HADİSELER KARŞISINDA SON TELGRAF

YUFKACILAR VE YUFKA

Haber verildiğine göre, yufkacılar yufka yapmıyorlarmış! Yufka olmayınca da, börek yapılmaz.

Şu zamanda, filvaki herkesin yüreği yufka amma, börek yapmıya gelmez. Yufkacıların yüreği yufka olsa da, biraz yufka yapsalar, alıp börek yapsak..

BİR EKSPERİN TEKLİFİ

Bir ekspert, etin kilosunun bir liraya satılmasını teklif etmiş.. bu ne biçim ekspert, demeyiniz.

Hani bir fıkra vardır:

— Sen ya sayı nedir, bilmiyorsun, yahut da, hiç dayak yememişsin, derler.

Galiba, bu ekspert de ya etin ne olduğunu bilmiyor, yahut da paranın...

SEMİNER KELİMESİ

Birçok okuyucular seminer kelimesinin mânasını soruyorlar. Malûm ya, Şehir Tiyatrosunda son temsil edilen Hamlet piyesi seminer mahsulü..

Seminerin hakiki mânası nedir, bilmiyoruz. Fakat, tecrübe tahtası diye tercümesi acaba hatalı mıdır?.

HAYAT PAHALILIĞI

Hayat pahalılığından şikâyet eden bir muharrir arkadaşın yazısı etrafında konuşuyorduk, birisi şöyle dedi:

— Korkarım, hayat pahalılığı yazıda çizile kırtasiye kurbanı olacak ve daha fazla uzayıp gidecek..

TRAMVAYDA BİR KADIN

Tramvayda yaşlıca bir bayan ayakta kalmıştı. Etrafına bakınarak:

— Oğlum bana bir yer verin, ihtiyarım, ayakta duracak mecalim yok, dedi.

Bir genç şu cevabı verdi:

— Daha pek genç görünüyorsunuz, bayan..

AHMET RAUF

Bu sabahki Parti kongreleri

Hasköy, Kadıköy, Erenköy ve Pendik kongreleri yapıldı

Cumhuriyet Halk Partisi nahiye kongrelerine dün başlanılmıştır. Dün ilk olarak saat 15 de Kasımpaşa nahiyesinin kongresi yapılmıştır. Bu sabah da saat 10 da Hasköy, Kadıköy, Erenköy, Bendik ve saat 15 de Beykoz kazasının Ömerli nahiyesinin kongreleri yapılmıştır. Yine bugün saat 14 de Kızıltoprak ve saat 4,30 da Bakırköy kazasının Mahmutbey nahiyesinin, saat 15 de Sarıyer kazasının «Kum köyü» nahiyesinin kongreleri yapılacaktır.

Bir yılda ayakta 150 bin kişi tedavi olundu

Son yıllar içinde Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti tarafından yeniden açılan dispanserle mevcut dispanserlerimizin sayısı 150 yi bulmuştur. Buralarda ayakta 150 bin kişi tedavi olunmuştur.

Ecnebi mekteplerine kimler muallim olabilecek?

Yabancı ve ekaliyet okulları türkçe ve kültür dersleri öğretmenliklerine badema yalnız muallim mektebi mezunlarile bunların bulunmadığı yerlerde Üniversite Edebiyat Fakültesi mezun ve müdavimlerinin tayin olunmaları kararlaştırılmıştır.

HALK SÜTUNU

Bir genç iş arıyor

Tahsilim lise 10 uncu sınıftır. Her gün öğleden sonra herhangi bir büro veya yazı işlerinde az bir ücretle çalışabilirim. Adresim: Hasköy Kalaycı Bahçe Satafatlı sokak No. 24 Kutsi Canker

Orta yaşlı bir kadın iş arıyor

Evlerde orta hizmeti veyahut ta çocuk bakımı yapan, ihtiyar bir kadın veya erkeğe bakabilen orta yaşlı bir kadın iş aramaktadır. Talip olanların Son Telgraf Halk sütununda N. M. M. Rumuzuna müracaatları.

Ders vermek istiyor

İngilizce ve Fransızcayı iyi bilir, İngiliz mektebinden mezun bir bayan, çocuklara ders vermek ve onların terbiyeleriyle meşgul olmak istiyor. Münasip teklifleri kabul eder. İyi ve nezih bir mürebbiyeye ihtiyacı olanların lütfen Son Telgraf Halk Sütununda «Mürebbiye» rumuzuna müracaat etmeleri mercudur.

GÜNÜN TENKİDİ

Balık bahsi ve balığa dair bazı sözler

Fazla balık çıktığı için fakir ve fukaraya bedava balık dağıtıldığını görünce, hatırıma şu geldi: Bir defa, Vâlâ, Üsküdarlılar neden balık yemiyor, diye tutturmuştu. Felek Bürhan kendisine cevap vermiş, ben de bu sütunlarda bir şeyler yazmıştım.

Görüyoruz ki, şimdi, herkes balık yiyor. Çünkü, balık çoktur. Denize döküleceğine halka dağıtılması elbette evlâdır. Şimdi, herkes doya doya balık yiyor.

Balık iyi gıdadır. Fakat, garip bir nesnedir. Bazan, lüks bir meta olur, bazan, bedava dağıtılır. Balık etinin makbul olanı beyaz renklisidir.

Ben bugün, balıktan değil, balık münasebetiyle söylenen bazı sözlerden bahsedeceğim.

Bunların en meşhuru şudur: Büyük balık, küçük balığı yutar, derler. Bu mütearife, hemen hemen dünya kuruldu kurulalı sahihtir. Denizlerde büyük balıkların küçük balıkları kovaladığını görürsünüz. Dünya da, bir büyük denizdir. Küçük balıklar mütemadiyen kaçarlar, büyük balıklar kovalar ve onları yutarlar. Marifet, küçük balık olmamaktadır.

Bir de, şöyle bir söz vardır:

Bu balık başka balık, deriz. Bundan maksat, bu hâdise, bu iş bildiğin hâdise değil, demektir.

Bir başkası:

Balık baştan kokar. Malûmdur. Balık başından kokmıya başlar. Hattâ, balık az çıktığı zamanlarda, bazı balıkçılar, balıkları taze göstermek için, balıkların kulaklarını kırmızı boya ile boyarlar.

Balıkların türlüsü vardır. Göl balığı, nehir balığı, deniz balığı.. Kavanoz balığı..

En makbulü deniz balığıdır.

Bir başka söz daha:

Balık istifi gibi, derler..

Meselâ, tramvaylardan bahsederken, bu tâbiri çok kullanırız. Sardalya kutuları içinde balıklar nasıl istif olunmuşsa, yolcular da tramvaylarda o şekilde istif edilmiş mânasına gelir. Fakat, sardalya kutularının istifi muhakkak ki daha muntazamdır.

Çocukların, balık sözünden çıkardıkları bir eğlence de sudur; birbirlerine sorarlar:

— Balık desene.

— Balık..

— Baban alık..

İşte balık etrafında, benim bir çırpıda hatırlıyabildiğim eski sözler, tâbirler bundan ibarettir.

R. SABİT

Kasapların bir kibarlığı!

Nisantaşı, Pangaltı ve bilhassa Beşiktaştaki bazı kasapların 1 kilodan aşağı et satmadıkları akşam üstleri ise pirzolalık et vermedikleri Belediyeye şikâyet olunmuştur. Tuhaf bir kibarlığa kalkışan bu kasaplar hakkında ehemmiyetle takhikat yapılmaktadır.

Çalgıcıların ehliyet kontrolleri başlıyor

Musiki San'atkârları Cemiyeti idare heyeti Belediyeye müracaat ederek imtihan sonunda kendilerine ehliyet verilmiş olan alaturka musikişinasların, ehliyetlerinin kontrol edilmesini ve ehliyetsiz çalgıcılara müsaade olunmamasını istemişlerdir. Diğer taraftan bunların sıhhî muayenelerinin icra olunmasına da bugünlerde başlanılacaktır.

Dolapdere yolu makadem şoseye çevrilecek

Beyoğlunda Dolapdere yolunun 4000 lira sarfolunarak makadam şose halinde yeniden inşa olunması Belediye Reisliği tarafından kararlaştırılmıştır.

MAHKEMELERDE

Yazan: HÜSEYİN BEHÇET

"Gözümün önünde 4 kişiyi kestiler de, heyecandan ölmedim!,,

Adliye koridorunda iki kişi bir kanapeye yanyana oturmuşlar, konuşuyorlar, biri, heyecanlı heyecanlı anlatıyor, öbürü de heyecanlı heyecanlı dinliyordu:

— İnsan çok fena oluyor canım.. tüyleri diken diken oluyor adamın. Ben, o vakte kadar adam vurulup öldürüldüğünü görmek değil, hayalimden bile geçirmemiştim. Feci şey azizim, feci şey... Gözümün önünde dört kişiyi kıtır kıtır kessinler de, heyecanından ölmiyeyim.. kalbim zink diye durmasın.. hâlâ hayret ediyorum!

—Yok canım!. Gözünün önünde dört kişiyi kıtır kıtır kestiler, ha? Hayret! Müdahale etmedin mi?

Nasıl müdahale edersin? Heriflin elinde bıçak.. az kaldı ben de...

— Nasıl oldu, Allahaşkına anlat! Ben böyle fecayiden hem dehşetli heyecanlanırım.. hem de merak eder dinlerim.. anlat Allahaşkına!.

— Efendim.. benim bir kayınbiraderim vardır. Bu, Eskişehirde ticaret yapardı. Günün birinde, karısından bir mektup aldık: «Bizim efendi, üstünüze şifalar iyi saatte olsunlarım şerrine uğradı. Sinirleri çok fena.. İstanbula tedaviye getiriyoruz.» diyor. Üç dört gün sonra da, sahiden kalkıp İstanbula gelmezler mi? Tabii, doğru bize... Neyse.. yabancı değiller ya... Buyur ettik.. evde, onlara da iki oda ayırdık. Kayınbirader bir.. karısı iki.. iki çocukları dört.. bir de beslemeleri beş kişi.. karı kocaya bir oda, çocuklarla beslemeye de bir oda... amma, bakıyorum, kayınbiraderin bakışları çok fena... İçime bir kurt, bir şüphe düştü:

— Ya gece yatarlarken, kayınbirader aztıp da eline bir bıçak filân geçirir, karısına, çocuklara bir şey yaparsa? diye. Ortadan ekmek, yemiş, et bıçaklarını kaldırdım. Fakat, kayınbiraderin bakışlarını beğenmiyorum. O kurundu ile yattım.

Gece yarısı, yukarı katta bir feryat, bir kıyamet.. ortalık biribirine giriyor. Karyoladen fırladım.. Doğru üst kata.. Aman Yarabbim.. Ne göreyim! Kayınbiraderin elinde bir pala.. Gözleri yuvalarından uğramış.. Karısı, odanın kapısının önünde, yerde, kan revan içinde, biruh yatıyor.

— Eyvah! Ne müthiş şey...

— Müthiş te söz mü?. Edheş! Ben, merdiven başında, olduğum yerde donup mıhlandım, kaldım. Kayınbirader, bu sefer de, besleme ile çocukların yattığı odaya hamle etti. Evvelâ bıçakla beslemey saçlarından yakalayıp koyun gibi yere yatırdı.. Gırtlağını, kıtır kıtır kesiyor.

— Sen de durup seyir mi ediyorsun? Hiç olmazsa bağır! !

— Bağıramıyorum ki... Nutkum tutuldu. Sade, dehşetle seyrediyorum. Arkasından iki çocuğunu da boğazladı.. Onları da palayla parça parça etti. Bu sefer de bana döndü:

— Sen de mi? Dedi. Sen de mi buradasın?.

Palayı kaldırıp üzerime yürümeğe başladı. İşte o vakit avazım çıktığı kadar,

— Can kurtaran yok mu?. Diye bağırdım. Kendimi merdivenden aşağı koyuverdim. Bir gümbürtüyle gözlerimi açtım ki, kan ter içinde, karyolada yuvarlanmışım. Oda kapısı açıldı Bizim refika, bizim çocuklar, kayınbirader, karısı, çocukları, besleme, karşıma dizilmişler. Merak ve hayretle soruyorlar:

— Ne oldunuz kuzum?. Korkulu bir rüya mı gördünüz? Diye.

— Hay Allah müstahakını versin!. Bu anlattığın rüya mıydı? Ben de sahiden oldu diye, merak'la, heyecanla dinliyorum.

— Rüya, ya! Bu manzarayla sahiden karşılaştım, hiç ötesi yok, korkudan nalları dikerdim. Kimseye bir şey söylemedim amma, ertesi gün de, hepsini evden savdım. Civarda onlara bir ev tuttuk.. Kayınbiraderi de bir şifahaneye yatırdık...

— Bırak Allahaşkına.. Ben geç te kaldım.. Allahasmarladık!..

— Güle güle Azizim.. Güle güle... Yine görüşelim!

Samsun şilebi, Haliçte tamir edilirken su alarak dün battı

Dün akşam geç vakit Haliçte Samsun şilepi batmıştır. Tahkikatımıza göre Haliçte Kalafatyerinde tamirde bulunan Aldıkaçtılar kumpanyasına ait 1521 tonluk Samsun vapuru geminin iskele tarafından sukesimine yakın bir saç sökülerek yerine konulacak yeni saç için hazırlık yapılmakta iken nasıl olduğu bilinemiyen bir sebepten teknenin muvazenesi birdenbire bozulmuş ve vapur su almıya başlamıştır. Bu esnada içeride bulunan seksen kadar mürettebatla tamirciler arasında panik de başgöstermiştir. Şileptekilerin hepsi karaya çıkmış, yalnız üç kişi denize düşmüşse de sonradan kurtarılmıştır. Yirmi dakika zarfında şielp sulara gömülmüştür. Gemi 60,000 liraya sigortalıdır ve 1889 tarihinde İstanbulda yapılmıştır.

Defterdarlıktaki tamirat bitti

Defterdarlık binasındaki esaslı tamirat bitmiştir. Alt katta gişeler vücude getirilmesi için de tadilât yapılmaktadır. Bina asrî bir şekle konmuştur.

Galatada kanalizasyon inşaatı

Galatada Kemankeş Karamustafapaşa, Kozlu han, ve Frenkyan caddelerindeki kanalizasyon mecraları Belediye Reisliği tarafından esaslı surette tamir edilecektir.

Biz bize

Tramvay durakları

Tramvayların hali malûm. Bazı vatmanlar istasyonlarda durmamak ve yeni yolcu almamak için arabaları istasyonlardan üç beş metre ileride durduruyorlar. Ve bu suretle indirecekleri yolcuları bırakıyorlar. Durak olmıyan yerde arabaların durmasının bir çok mahzurları vardır. Sonra, arabaların durmasiyle hareket etmesi de bir oluyor. Kaza olabilir. Herhalde, kalabalık bütün istasyonlarda birer memur bulundurularak, tramvayların usulüne uygun olarak duraklarda durmasını temin etmek lâzımdır. Bazan, inecek yolcular, acele ile inemiyor, bir iki istasyon daha ileri gitmek mecburiyetinde kalıyor.

BURHAN CEVAT

Beyoğlu Beşiktaş tramvayı

Maçka tramvavları Dolmabahçeye kadar indirilecekler

Maçka tramvaylarının Akaretler yokuşunda Beşiktaşa indirilmeleri hakkındaki tetkikler neticelenmiştir. Bu yokuşun meyli nazarı dikkate alınarak Maçka tramvaylarının «Bayıldım yokuşu» nu takiben Dolmabahçeye indirilerek Beşiktaş ve Ortaköy, Bebek tramvaylarile Dolmabahçede iltisak ettirilmeleri daha uygun bulunmuştur. Ray ve malzeme temin edilir edilmez yeni hat yapılacaktır. Bu suretle Beyoğlu tramvayları Galatadan maada bir de Dolmabahçede İstanbul tramvayları ile birleşmiş olacaklardır.

Koza müsabakası

Ziraat Vekâleti; ipekböceği besliyenleri çoğaltmak ve teşvik etmek üzere büyük bir «koza müsabakası» tertip etmeği kararlaştırmıştır. En büyük ve güzel koza yetiştirenlere derece ile para mükâfatları tevzi olunacaktır.

Silivride 4 okul tamir ediliyor

Maarfi Müdürlüğü muavinlerinden B. Tevfik Gürel ile maarif mimarı B. Şemsettin Silivriye gitmişlerdir. Silivrideki 4 üncü leylî ilk mektep binasile 1 inci ilk mektep binasının Çayır deresi, Çavuşluköy mektepleri binalarının tamirleri işi ile meşgul olacaklardır.

Okuyan çocukların tahriri

Bu ayın 8 inci cumartesi günü yapılacak olan ilk tahsil çağındaki çocukların tahriri hakkında dün muallimlere direktifler verilmiştir.

Şehrimizde tahrir o gün sabahleyin saat 8 de başlıyacaktır. Akşam saat 17 ye kadar da ikmal olunacaktır.

KÜÇÜK HABERLER

MÜTEFERRİK:

★ Hususi mekteplerde muallim olanlara yedek subaylık maaşlarının tutarı, mektepten aldıkları ücretten fazla olduğu takdirde gene ayrıca ücret tediye edilemiyecektir. Mektep ücretleri az olanlara aradaki fark verilmek suretiyle mağdurlıyetlerine meydan bırakılmıyacaktır.

★ Üniversitenin açılması münasebetiyle Maarif Vekili Hasan Ali Yücel Rektörlüğe bir telgraf göndermiştir. Vekil tedrisatta muvaffakiyetler dilemiştir.

DIŞ Politika

Yeni silâh..

Yazan: Ali Kemal SUNMAN

Eskdenberi her harpte mevcut silâhın kullanılması yahut yeni bir silâhın icadı daima müessir bir rol oynamış. Hele yeni bir silâhın icadı yalnız harpte bir inkılâp yapmakla kalmıyarak bir tarafın galebesi ile tarihin herhangi bir devrini açmış, yahut kapamış oluyor. Bu mevzuda erbabınca zaten malûm olanlara yeni birşey ilâve edilecek değildir. Bahsi bugüne getirmek iktıza edecek.

Bu harbin başındanberi yeni silâh meselesi ihtısas sahiplerini geceli gündüzlü düşündürmektedir. Bahsin yabancısı olanlar da vakit vakit gazete sütunlarında yeni icat edilmiş şu veya bu herhangi bir harp vasıtasının lâkırdısını işitince kendilerini merakdan alamamışlardır. Bu da tabiidir. Çünkü harp hakikaten herkes iki taraf için her vakit her suretle bir imtihan olagelmiştir. Muhariplerin döğüşmekteki cesaretinden, döğüşme usullerinden istifadeden mehareetnden başlıyarak bu imtihanın sahası ve mevzuu genişledikçe genişlemektedir. Her harpte muhariplerin metaneti, kuvvei maneviyesi, daha başka hasletleri hep görünür. Harp tarihi dedikleri de başka.. Fakat muhakkak olan keyfiyet de şu: Birçok sebepler her harpte muharpllerin birinin lehinde toplanınca artık galebe keyfiyeti olanın için tabii ve «makul» bir netice teşkil eder. İşte bu «birçok sebepler» arasında yeni bir silâhın icadı ve ondan muhariplerden birinin lâyıkı ile istifade etmesi keyfiyeti hiç unutulur gibi olmamıştır. Tarihin belli başlı harplerinde, yeni devirler açılan zamanlarda hep yeni bir silâhın nasıl bir muvaffakiyet âmili olduğu görülmüştür. Şimdiki harplerin ilim ve fen sahasında da muharipleri çetin bir müsabakayı sürüklediği ise besbelli. Meselâ muhariplerin ihtısas sahibi olarak hakkile yetişmiş kaç binlerce kişisi var ki şu saatte hep yeni bir silâh vücude getirerek harbin neticesini kendi taraflarına çevirebilmeği düşünüyor.

İspanya dahilî harbinde silâhların, muharebe vasıtalarının «tecrübe» si yapıldığından çok bahsedilmiş, bazı tarafın topunu diğer tarafın tayyaresine birer kıymet biçilmek istenmişti. Kat'i hükümler de az çok yanıltıyor. İspanyadaki tecrübe ne olursa olsun mahdut bir saha elde edilebilmiştir. Halbuki 939 harbi daha inkişaf ettikçe öğretecek çok şeyi olduğunu gösteriyor. Yeni bir silâhın icadı ile kat'i surette müessir olabilmesi harbi kısaltabilir. Fakat herşey zamanla.

Yeni Koordinasyon kararları tatbik mevkiine girdi

Yeni Koordinasyon kararları tatbik mevkiine girmiştir.

1 — Bu karara göre Vekiller Heyeti İzmit oksijen ve buz fabrikası sahibine ait iki adet 250 kilovatlık ve bir adet 185 kilovatlık üç tane Dizel jenaratör grupuna el konulmasını kararlaştırmıştır.

2 — Ayrıca İstanbulda 65 tonluk Osman oğlu Mustafaya ait Türkgücü adlı deniz motörüne de değer pahası verilmek ve Millî müdafaa Vekâletine devredilmek üzere hükûmetçe el konulmuştur.

Diğer taraftan Ticaret Vekâleti hesabına bazı mübayaalarda bulunulması için tahsis edilmiş olan 2 milyon 500 bin liralık müteadvil sermayeli İstanbul Belediyesine tahsis olunan 1 milyon liralık kredi hükûmetçe iptal olunmuştur.

Yeni maarif tayinleri

Maarif Vekâleti Neşriyat Müdür muavini B. Mustafa Aral orta tedrisat Umum Müdürlüğü sube Müdürlüğüne, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi türkoloji asistanı B. Adnan Ötüken de neşriyat Müdür Muavinliğine terfian tayin olunmuşlardır.

EDEBİ ROMAN: 154

Bir Cinayet Davası

Yazan: ETEM İZZET BENİCE

Diyor, gözlerimin önünde polislerin gelişi, benim;

— Katil..

Diye yakalanışım geçit yapıyordu. Böyle bir vaziyette hakikaten kendimi kurtarmak hususunda çok müşkülâta uğrar, belki de kurtaramazdım. Kime ve nasıl, kendimin katil olmadığımı anlatabilirdim? Bütün şartlar aleyhimizdeydi. Pekâlâ:

— Katil sensin..

Şükriye ile buraya geldin, sonra onu öldürdün!.. diyebilirler, ben de pirincin taşını bir türlü ayıklıyamazdım. Nihayet Ayşeyi haber vermek de hiçbir fayda vermezdi. Eğer:

— Benim böyle bir şeyden haberim yok. İftira ediyor..

Derse, bütün bütün vaziyetim sarpa sarardı. Maamafih içimde ona karşı körü körüne bir inan ve bağlılık vardı. Bu inan ve itimatladır ki,

— Gelir..

Diyor, bekliyordum. Hakikaten beni fazla bekletmedi, geldi.

Onun gelişini de ilkönce heyecan ve korku ile karşıladım. Ayak sesleri beni tereddüde düşürdü.

— Acaba o mu, değil mi?.

Diyordum. Karanlıkta bir devriye, bir başkası da gelebilir, beni böyle cesedin yanıbaşında görebilirdi. Hemen arkadaki çalılıkların yanına saklandım. Hafif bir rüzgâr saçlarını ve mantosunun eteklerini uçuruyordu. Yalnız başına idi. Onu görünce,

— Ayşe..

Diye fısıldandım. O da:

— Cevat..

Diye ses verdi. Yanıma gelirken:

— Aman fena halde yoruldum. Fulya tarlasının içinden geçmemek için ta arkalarından dolaştım. Yoruldum. Karanlıkta epeyce de korktum.

Dedi. Sonra, bana:

— Şimdi cesedi alıp otomobille götüreceğiz, araba aşağıda..

Dedi. Caddenin üzerinde mi? diye sordum.

— Hayır. Yolun içine ve kenara aldım. Kimse görmez. Hem buraları o kadar tenha ki ne gelen var, ne geçen..

— Peki, şimdi ne yapacağız?

— Yapacağımız bir şey yok, cesedi sırtlanıp aşağıya indireceğiz.

— Tabii onu ben yapacağım!

Karanlıkta beyazları bir şimşek keskinliği ile yanan gözlerini içinde devire devire ve bana baka baka

(Devamı var)

Tefrika No: 4

Çıplak Model

Yazan: NEZİHE MUHİDDİN

— Size bir sual daha: Dünyada insana zevk veren şeyleri nasıl tasnif edersiniz?

— Güzel, iyi ve doğru sıfatlarıyle.

— Evet. Fakat sizce zevk denilen şey nedir?.

Selim ister istemez devam etti:

— Bunu nasıl tayin edebilirim?.. Bu bir telâkkidir. Her muhite, hattâ her şahsa göre değişen nisbî bir telâkki.

— Teferruata gelince öyle, fakat bu telâkkinin bir de umumi, müşterek ana hatları vardır. Zevk deyince neyi tahayyül edersiniz?

— Yine size deminki cevabı vereceğim.. bu hiç belli olmaz. Fakat güzel ve iyi herşey insana manevi bir zevk verebilir.

— Ay maddi zevkleri inkâr mı ediyorsunuz?

— Maddi zevkleri insan bazan en süfli şeylerle de tatmin edebilir.

— Maddi zevk, manevi zevk.. bence isim farkı... Aslı zevktir.. yani damarların, kanın ve etin duyduğu zevk..

— Maddeye çok kıymet veriyorsunuz galiba?

— Bence herşey maddedir Beyefendi. Bedenin tatmadığı zevki ruh dediğiniz şey duyamaz.. size bunu bir misalle isbat edeceğim: Niçin güzel, taze bir çiçeği görünce derhal koklamak istiyoruz? Gözlerimizin gördüğü güzel ve parlak bir çiçek karşısında ilk duyduğumuz ihtiras onu, koklamak değil midir?

— Fakat bir ressam güzel bir çiçeği koklamadan onun yalnız resmini yapmaka da ruhunun ihtirasını tatmin edebilir.

— Belki... Fakat emin olunuz ki bu, yarım kalmış bir zevktir. Meselâ siz güzel bir vücudu mermer üzerine oyarken, o güzelliğe temellük arzusunu duymaz mısınız?

— Aslâ?

— O halde şimdiye kadar tam mânasile beğendiğiniz bir vücuda rastgelmemişsiniz. Ne yazık!

— Niçin?

Şehime Hanım birdenbire yerinden kalkarak:

— Sualinize şimdi cevap vermiyeceğim. Elbet bir gün yine bu mesele üzerine konuşmak fırsatını buluruz. Bakınız Reşat Bey sıkılmıya başladı. Buyurunuz da biraz eğlenelim.

Kadın önde, iki genç misafir arkada salonun yan duvarında âdeta birdenbire farkedilemiyen küçük bir kapıdan çıktılar. Salonun yanındaki boş bir odadan geçtikten sonra dar bir medhalde gizli bir merdivenden çıkmıya başladılar. Merdivenden çıkınca yavaş yavaş kahkahalar, şarkı ve musiki âletlerinden çıkan ahenkler beliriyordu. Ev sahibi kadın bir odanın kapısını açınca eğlenen, içen ve gülen kadınlı erkekli bir meclise girdiler. İki çift ortada dans ediyor, birkaç çift de başbaşa, diz dize şakalaşıp gülüşüyordu. Şehime Hanım iki güzel ve genç kıza hitaben:

— Neriman, Beyza!.. Size iki misafir getirdim - diye yanındaki genç adamları gösterdi - dans etmek istemez misiniz?

Reşat derhal kendisine takdim edilen Nerimanla dans etmek için öbürlerinden ayrıldı. Beyza adındaki çok sevimli kız da Selimin koluna girerek işki masasına götürmek istedi:

— Bir buzlu viski içmez misiniz?

Selim ister istemez kızla beraber masaya yaklaşırken, Şehime Hanım da onlara refakat etti. Kendi elile doldurduğu kadehleri uzattıktan sonra kendisi bir hamlede kadehi boşalttı ve Selime:

— Bana biraz müsaade? Siz keyfinize bakınız. Beyza eminim ki sizi sıkmıyacaktır, diyerek odadan çıktı.

Selim yanındaki kadınla isteksiz, isteksiz havadan sudan konuşmak mecburiyetinde kalmıştı. Beyza bir erkeği yaklaştırmak için güzel ve fettan bir dişinin bütün işvelerini sarfediyordu. Fakat hepsi beyhude emek.. karşısındaki genç adamda gözle görünür bir tiksinti, bir kanıksayışla mukabele gördükçe, sun'î işvelerle fıkırdıyan vücudunda âdeta derin bir yorgunluk hissetmiye başlamıştı. O da bu soğuk ruhlu, bu donuk kanlı erkekten kaçmak için vazifesini ihmale hazırdı. Son defa bir tecrübeye girişmek istedi. Belki toy, belki utangaç bir insandı bu. Birdenbre havai sözleri değiştirerek, onun hususî hayatına girişmek için:

— Siz ressamsınız değil mi? - diye sorduktan sonra cevap beklemiye lüzum görmeden Geliniz size çok güzel bir manzara göstereceğim - diye onu elinden tutarak - büyük balkon kapısını açıp uzaktan Boğazın müstesna bir gece manzarasına bakan taraçaya çıkardı

(Devamı var)

Son 24 Saat İçindeki Hadiseler

(Bu yazının metinleri Anadolu Ajansı bültenlerinden alınmıştır)

Telhis eden: ***Muammer Alatur***

Vaşingtondan gelen haberler, Japonya ile Amerika arasındaki münasebetlerin gittikçe gergin - leştiğini bildiriyor.

Tokyoda basın toplantısında resmi Japon sözcüsü İşii şunları söylemiştir:

«— Amerikan donanmasının ileride Singapur ve Hong - Kong gibi İngiltereye ait deniz üsle - rini kullanabileceği hakkındaki haberlerden endişe duymamız pek tabiidir.»

Diğer taraftan Alman radyo - sunun Japonyaya hitaben neş - rettiği ve Alman Bahriye Neza - retinin sözcüsüne atfedilen beyanatta Japonlara Avustralyanın istilâsı tavsiye edilmekte ve bu kolay bir hareket olacağı söylenilmektedir.

Beyanat Avustralyada heyecan uyandırmış ve hararetli tefsirlere yol açmıştır. Başvekil M. Curtin, bundan şu şekilde bahsetmiştir:

«Gelebilirler, tecavüze karşı mukavemete hazırız ve yalnız da değiliz.»

HİTLER'İN RUZVELT'E CEVABI

Alman hükûmeti Führerin umumi karargâhından resmî beyanat neşrederek Amerika Cumhurreisi Ruzvelt'in 22 İlkteşrinde söylediği nutka cevap vermektedir.

Bu beyanatta bilhassa şöyle söylenmektedir:

Ruzvelt'in, Amerika torpido muhriplerinin Alman denizaltı kuvvetleri tarafından taarruza uğradıklarına ve bu itibarla Almanyanın Amerikaya taarruz etmiş olduğuna dair, nutkundaki beyanatı vâkıalara mutabık değildir ve bizzat Amerika bahri-

Alman radyosu, Alman Bahriye Nezaretinin sözcüsüne atfedilen beyanatta japonlara Avustralyanın istilâsı tavsiyesinde bulunmuştur. Bu beyanat Avustralyada heyecan uyandırmıştır.

yesi makamatının resmi beyanatile tekzip edilmiş bulunmaktadır.

Beyanatta, Birleşik Amerikanın elinde, Almanyanın Cenubî Amerikayı beş bölgeye taksim eden bir harita ile Hitler'in zaferden sonra dünyadaki bütün dinleri kaldırarak yerine Nasyonal Sosyalist bir din ikame edeceğine dair vesika bulunduğu hakkında Ruzvelt tarafından ortaya atılan iddialara şu cevaplar verilmektedir:

Almanyada, ne orta, cenup Amerikanın taksimine dair olarak Alman hükûmeti tarafından tanzim edilmiş bir harita, ne de yeryüzündeki dinlerin kaldırılmasına dair kaleme alınmış bir vesika vardır. Bu iddiaların her ikisi de en bayağı ve en küstah tasnilerden ibarettir.

İTALYA AKDENİZDEKİ IKTISADÎ HAYATIN İDARESİNİ ELİNDE TUTACAKMIŞ

Romada çıkan «Relazioni Internationale» gazetesi Alman İktısat Nazırı Dr. Funk'un son ziyaretinden bahsederek diyor ki:

İtalya Akdenizden İngiliz nüfuzunu uzaklaştırmak ve ayni zamanda siyasî kudretinin ken - disine verdiği üstün rolü orada kuvvetle ifade etmek için harbe girmiştir. Bu üstün rolün müsbet olabilmesi için iktısadi esaslara istinat etmesi de lâzımdır. Akdenizde bir iktısadî hayat sahası yaratmak ve bu sahanın idare - sini İatlyanın elinde bulundur - mak zarureti bundan mütevel - littir. Diğer bir tabirle Akdeniz milletlerinin iktısadiyatı İtalyan ekonomisi tarafından sevk ve ida - re edilecektir.

OLGA TCHEKOWA ile
BRİGİTTE HORNEY'E
İki Aşık Arasında
Fiminde hayran olacaksınız.
Birbirine rakip iki kadın... Candan seven iki kadın...

HİLDE KRAHL'ın güzelliği
Büyük aşkının heyecanlı, meraklı esrarı
İSABEL
Filminin harikulâde ihtişamı içinde yüreklere öyle tatlı bir helecan veriyor ki:
SES SİNEMASI
hergün, her gece hıncahınç doluyor.

GAYRİMENKUL SATIŞ İLÂNI

Beyoğlu Sulh Mahkemeleri Başkâtipliğinden:

Hatice Hatman ile Lütfiye Alkının ve Dürnev Hatmanın şayian ve iştirak halinde mülkiyet olarak uhdei tasarruflarında bulunan Beyoğlunda Pangaltı Hamamında eski Fransız mezarlığı yeni (Ergenekon) Bozkurt caddesile Dolapdere caddesinin Löşesinde kâin ve 287 No. ile murakkam ve altında 11 No. lu Manav, 13 No. lu Bakkal, 2 No. lu Gömlekçi dükkânlarını müştemil, bodurum katından maada dört katlı haricen kâgir dahilen ahşap yağlıboyalı bir antre, 4 sofa, bir taşlık; yedi oda, 2 mutfak, bir çamaşırlık, iki gusulhane, üç helâ, iki kömürlük, iki kiler bir üstü kapalı yanları camekânlı tarasayı ve Elektrik, Terkos suyu ve hava gazi tesisatını havi ayda takriben yüz kırk lira kira bedeli getirmekte olan ve Bozkurt caddesinde 4 metre 90 santim ve Dolapdere caddesinde 14, 50 M. S. cephe genişliği bulunan tamamı 113 metre 50 santimetre murabbaı mesahai sathiyesinde ve hey'eti umumiyesi (18500) On sekiz bin beş yüz lira kıymeti muhammenesinde bir hap hane şuyuun izalesi zımnında açık arttırmaya konulmuştur. Tafsilât ve kıymeti keşif raporunda ve dosyasında yazılıdır.

Birinci açık arttırması 28/11/941 tarihine tesadüf eden Cuma günü saat 14 ten 16 ya kadar Beyoğlu Sulh Mahkemeleri kalem odasında Başkâtip nezdinde yapılacaktır. Arttırma bedeli muhammen kıymetin yüzde yetmiş beşini bulmadığı takdirde en son arttıranın taahhüdü baki kalmak üzere müzayede on gün temdit edilerek ikinci açık arttırması 8/12/941 tarihine müsadif Pazartesi günü saat 14 ten 16 ya kadar icra olunarak en çok arttırana kat'î olarak ihale edilecektir.

Birikmiş ve ihale tarihine kadar birikecek bina, belediye vergileriyle vakıf icaresi hissedarlara ve dellâliye rüsumu ile ihale pulu, 20 senelik tâviz bedeli, tapu ve kadastro harçları müşteriye aittir.

Arttırmaya iştirak edecek kimeselerin gayri menkulün muhammen kıymetinin yüzde yedi buçuğu nisbetinde pey akçesini veya milli bir bankanın bu nisbette teminat mektubunu vermeleri şarttır. Arttırma bedelinin kendisine ihale olunan tarafından ihale gününden itibaren verilecek mühlet içinde mahkeme kasasına ödenmesi mecburidir. Ödenmediği takdirde ihale feshedilerek kendisinden evvel en yüksek teklifte bulunan kimse arzetmiş olduğu bedelle almağa razı olursa ona ihale edilecek ve o da razı olmaz veya bulunmazsa hemen yedi gün müddetle arttırmaya çıkarılacaktır. Yapılacak ilân alâkadarlara tebliğ edilmiyecektir. Müzayede sonunda en çok arttırana ihale edilecek ve her iki halde birinci ihale edilen kimse iki ihale arasındaki farktan ve zarardan mes'ul tutulacaktır. İhale farkı ve geçen günlerin yüzde beş faizi ayrıca hükme hacet kalmaksızın tahsil olunacaktır. İpotek sahibi alacaklılarla diğer alâkadarların gayri menkul üzerindeki haklarını; hususiyle faiz ve masrafa ve saireye dair olan iddialarını evrakı müsbiteleriyle ilân tarihinden itibaren on beş gün içinde satış memuru olan mahkeme Başkâtibine bildirmeleri lâzımdır. Aksi takdirde hakları tapu sicilleriyle sabit olmadıkça satış bedelinin paylaşmasından hariç bırakılacaklardır. Müzayedeye iştirak edenlerin bütün şeraiti kabul etmiş ve evvelden öğrenmiş ve bilerek gayri menkule talip bulunmuş oldukları addedilerek sonradan itirazları mesmu olamıyacağından satış gününden evvel gayri menkulü gezip görmeleri ve fazla malûmat almak istiyenlerin 941/24 No. ile Mahkeme Başkâtibine müracaat etmeleri ilân olunur. S. 941/24

Son Telgraflar

Siyam'a karşı bir Japon hareketi mi?

Londra, 2 (A.A.) — Japonların Siyam'daki Japon aleyhtarı teşekkülleri ortadan kaldırmak istedikleri Londrada haber alınmıştır. Japonlar, bunun Uzak Şarkta refahı temin maksadile yapılacağını söylemektedirler. Aksi takdirde Japonların askerî harekete geçecekleri zannedilmektedir.

Fakat hakikatte, Japonların, Siyam'daki taraftarları vasıtasile dahilî entrikalar çevirerek mütemadiyen artacak olan bir tazyikle Siyamı, Japon noktai nazarına iştirak ettirmek istedikleri sanılıyor.

Askerî hareket olması icap ederse bunun Çin ve Siyam'da yapılacağı tahmin ediliyor. Hindiçinî yakınında toplanan Japon takviye kıt'aları evvelâ Birmanya yolunu kesmek ve sonra da Siyam topraklarını işgal etmek tehdidindedir.

Bangkok hükûmeti âzalarının Japon tehdidi mevzuu etrafında ayni fikirde oldukları zannediliyor.

Memleket dahilinde sükûtu iltizam edenler, Siyam istiklâli Birleşik Amerika tarafından garanti edilmedikçe, harp etmenin faydasız olacağı kanaatindedir.

Başkaları da, Siyam da Yunanistan gibi harbetmek kararını verecek olursa, demokrasilerin Siyam'a yardım edeceklerini söylemektedir.

japonlar, Hindiçini etrafında kara ve deniz kuvvetleri toplamıya devam ettikçe, mesele gitgide daha fazla fecaat arzedecek bir hal almaktadır.

Diğer taraftan halkın Fransaya karşı beslediği dürüstlük ve ahlâki duygularını bozmak için japonların Hindiçinideki propagandaları endişe içinde bulunan mahalli Fransız makamları tarafından şiddetle takbih edilmektedir.

japonlar, bu bapta kendilerini tebriye etmek maksadiyle, Hindi Cini'nin serbest Çin tarafından tehdit edildğini öne sürmektedirler.

Bu itibarla, japonya, Serbest Çine taarruza hazırlanmakta ve bu hazırlığı da Hindi Çiniyi askerî ve idari bakımdan işgal için bir sebep saymaktadır.

japon propagandacıları, Mançuko'da yaptıklarının aynı olarak, Annam'ın eski Krallarından birini Hindi Çini İmparatoru ilân etmek fikrini telkin etmektedirler. Bu İmparatorun, Fransa ve bütün ecnebiler aleyhinde japon emellerini tatbika memur bir köle olacağı pek tabiidir.

RUSLAR

(1 inci Sahifeden Devam)

Gece gelen telgraflar Alman ve müttefik kuvvetlerin umumî ilerleyişini kaydetmektedir. Fin kuvvetleri Onega gölü sahilindeki Kondobohkoi şehrini zaptetmişlerdir.

Alman topçusu Leningraddaki Sovyet bataryalarını şiddetle bombardıman etmiştir.

Mojaisk ve Maloyaroslavetz'de şiddetli muharebeler devam etmektedir.

Tula mıntakasında Ruslar ricat etmektedir.

Donetz havzasında Almanlar terakki elde etmişlerdir. Stalino yakininde bir şehir ciddî tehlike altındadır.

Kırımda Sovyet tank birlikleri, münferit kalan bir Alman birliğini muhasaraya çalışmışsa da, bu teşebbüs akim kalmıştır. Almanlar bu vaziyetten gediği genişletmek suretile istifade etmişlerdir.

Görünüşe nazaran, şimdiki harekât, zayiata rağmen yakin bir Alman taarruzunun başlangıcını ifade etmektedir.

Şehir tiyatrosu
TEPEBAŞI DRAM KISMINDA
Bu akşam saat 20,30 da
HAMLET 5 perde
İSTİKLÂL CADDESİNDE
KOMEDİ KISMINDA
Bu akşam saat 20.30 da
KÖRDÖVÜŞÜ

Amerika'da tayyare motörü imalâtı

Vaşington 2 (A.A.) — Birleşik Amerika istihsal ve imal bürosu bildiriyor:

Bu yılın ilk dokuz ayı zarfında tayyare motörü imalâtı yüzde 18 nisbetinde artmıştır. Yapılmış tayyare motörleri halihazırda ayda takriben 2,000 tayyareyi techize kâfidir.

1940 temmuz ayında Birleşik Amerikada 561 askerî tayyare yapılmıştır. 1941 eylülünde 1,914 askerî tayyare inşa edilmiştir.

Deniz inşaat programının tatbikına geçildikten sonra 1912 ile 1937 yılları arasında geçen müddet zarfında yapılanlardan daha çok gemi suya indirilmiştir.

Deniz harp kadrosu şimdi 344 büyük harp gemisine sahiptir. 347 harp gemisi de inşa halindedir.

Birleşik Amerika, Demokrasilerin deniz inşaat tezgâhı haline gelmek maksadile istenilen iyi yola girmiştir. Fakat müdafaa programının biran evvel meydana getirilebilmesi için yapılacak daha birçok iş vardır.

34 kişiyi öldüren adom

Barselon, 2 (A.A.) — «D.N.B.» Dahili harp esnasında İspanyada birçok cinayetlerile şöhret bulan kimünist Beniti Lamora Navarro, İspanyol toprağına ayak bastığı dakikada yakalanmıştır.

Mumaileyh, dahili harbin sonundanberi Fransada yaşıyordu.

Prag'da sağcı partiye mensup 32 kişiyi ve Cinca'da da kasabanın papasını öldürmüş bulunmaktadır.

İsveçte askerlik

Stokholm, 2 (A.A.) — İsveç hükûmeti Meclise verdiği bir kanun lâyihasının askerlik müddetinin 360 dan, 450 güne uzatılmasını istemiştir.

Maltaya yeni bir İtalyan akını

Roma, 2 (A.A.) — Stefani ajansının hususi muhabiri bildiriyor:

İtalyan bombardıman teşekkülleri dün gece Malta adasının en ehemmiyetli hedeflerini müessir surette bombalamışlardır. Havanın müsaadesi, görüş şartlarının iyiliği ve parlak bir ay ışığı, düşman avcı tayyarelerinin ortaya koyduğu zorlukların ve yerdeki hedeflerin görülmemesi için semaya çevrilen projektörlerin meydana getirdiği mânialarin bertaraf edilmesini temin etmiş ve İtalyan bombardıman tayyarelerinin vazifesini kolaylaştırmıştır.

★ Nevyork, 2 (A.A.) — Mühim bir demir sanayii fabrikası, işçilerinden çoğu grev yaptıkları için kapılarını kapamıştır.

★ Vaşington, 2 (A.A.) — Ruben Ceyms destroyerinin mürettebatından 67 kişi hakkında yeni bir haber alınmamıştır.

DONETZ

(1 inci Sahifeden Devam)

şamamışlardır. Moskovanın 160 kilometre Cenubundaki Tula en tehlikeli mıntakadır. Tula Rusyanın en eski maden sanayii merkezidir. Rus ordusunun gazetesi olan (Kızıl Yıldız) Tulanın büyük tehlikede olduğunu yazmıştır.

Anlaşıldığına göre Moskova etrafında ve diğer bölgelerde Ruslar mukabil hücumlarla Alman taarruzunu durdurmuşlardır. Fakat Moskovada çıkan Pravda gazetesi Almanların Moskova mıntakasına takviye kıtaları getirttiklerini ve yeni hücumlara hazırlandıklarını haber veriyor.

Daha Cenupta Rus kuvvetleri Donenç nehrnin Şark sahilinde tutunmaktadır. Arkada bırakılan kıtalar 20 gün süren yağmurdan bataklık haline gelen arazide harp ederek çekiliyor. Kızıl Yıldız gazetesi bu cephede Skotovatje şehrinde vaziyetin pek ciddî olduğunu yazmaktadır. Maden kömürü amelesi askerlerle birlikte harp etmektedir. Stalinonun 32 kilometre Cenubundaki yerler elden ele geçiyor.

Kızıl Yıldız gazetesi Kırım yakınlarında vaziyetin tehlikeli bir şekil aldığını, Rusların anudane mukavemetlerine rağmen Almanların 3 gün evvel Rus hatlarında açtıkları gediği genişletmekte olduklarını yazıyor.

Habeşistanda

(1 inci Sahifeden Devam)

mitralyözlerle ve tam isabetlerle ateş altına almışlardır.

Cenup Afrikası tayyareleri kuvvetle tahkim edilen bir tepedeki askerî siperleri şiddetle bombalamışlardır.

Düşmanın, Gondar civarında Derna yolu üstünde münferit bir kale'de bulunan ve büyük kuvvetlerden uzak kalan yerli askerlerden mürekkep bir kıt'ası bir huruç hareketi yapmağa teşebbüs etmiş ise de Habeş vatanperverleri tarafından püskürtülmüştür.

Millî Şef konuşuyor

(Başmakaleden Devam)

sındaki durumunu ve düşünüşünü tebarüz ettiren Millî Şef, muhakkak ki dünyanın beklediği ve muhtaç olduğu barışın kaynaklığını da Türk milletine lâyık görürlerken en haklı ve en lâyık bir vaziyete temas ve onu ifade etmiş bulunuyorlar. Bu arzumuza, bu duygu ve bu kararımıza rağmen hâdisatın her türlü cilvesine karşı daima hazır bulunduğumuzu ve millî siyaset yolumuzda zerre kadar fedakârlığa mütemayil olmadığımızı nutkunun muhtelif noktalarında sık sık tebarüz ettiren Millî Şef, bu yolda Balkan milletlerinin istiklâlini bir misal halinde verirlerken Türk - Alman; Türk - İngiliz münasebetlerine de bilhassa temas buyurmuşlardır.

Bu münasebetle:

«— 18 Haziran 1941 tarihli dostluk ve saldırmazlık muahedesinin hükümleri her şart içinde mahfuz olarak devam ediyorlar ve edeceklerdir..»

Diyen ve Türk - Alman münasebetine en hakikî ve samimî çehresini veren Millî Şef, İngiltere ile olan rabıtalarımızdan da bahsederlerken şöyle buyuruyorlar:

«— 1940 yazında Fransanın mağlûbiyeti, İngilizleri en müşkül bir vaziyete uğratmış bulunurken Türkiyenin müdafaa ve masuniyet umdeleri ile takip etmiş olduğu siyasetin bir noktasına halel gelmedi ve Türkiye ittifak muahedesine sadakatini açıktan açığa söyledi. Türkiye, dünyanın en büyük devletlerinden birine karagün dostu olduğunu o zaman bir kere daha isbat etmiştir.»

Ve.. bütün bu münasebetleri Türk millî siyasetinin durumuna göre müşahedelendiren Şef, taraflara münasebetlerinde rehberlik edecek şu hükmü veriyorlar:

«— Arzetmiş olduğum bu siyaset memleketimizin coğrafi vaziyeti ve harbin inkişaflarından doğan hususiyetler önünde artık her tarafta kabul ve takdir edilmek lâzım gelen dürüst mahiyetini tebarüz ettirmiştir.»

En halis, en hakikî, en samimî şekli ile Türk millî siyasetini Türk milleti ile bir ve beraber olarak izah eden ve bütün dünya milletleri nazarında aydınlatan Millî Şef her türlü makûs ihtimal karşısında da:

— Millet işlerini hayatımızdan üstün tutarak yapıyoruz..

Derken bilhassa şu noktayı da Türk milletinin yekpareliği, millî kararı, millî şuur ve irade bütünlüğü halinde canlandırdılar:

— Hiçbir şart altında zor kabul etmiyeceğiz.

Türk milletinin tereddütsüz itimat ve iradesinin en beliğ ve en açık ifadesi olarak dakikalarca süren alkış tufanı içinde Millî Şefin ağzından çıkan bu cümle Türk bütünlüğünün nihaî kararı olduğu kadar bütün dünyaya Türk şuurunun, Türk vicdanının, Türk kalbinin ve Türk kararının da en açık, en samimî, en halis ifadesinin ilânı idi ve.. ilânı oldu.

ETEM İZZET BENİCE

İki parmağının arasında

mış ve hâdise mahkemeye intikal ederek, kadının davasından vaz geçmiş olmasına rağmen, hukuku umumiye noktasından İbrahim bir buçuk aya mahkûm edilmiştir.

Artık bundan sonra Nuruosmaniyenin «Feyziye ablası» diye anılan bu kadına İbrahim tekrar musallat olmağa başlamış ve tekrar beraber yaşamak teklif ve tehdidinde bulunmuştur.

Bundan bir müddet evvel Feyziye Samatyada akrabasından birini ziyarete giderken, Etyemezde arkasından «Feyziye! Fayziye!» diye bir ses işitmiş ve başını çevirince karşısında İbrahimi görmüştür.

İbrahim hiç ses çıkarmadan iki parmağının arasına sakladığı jiletle, Feyziyenin yüzünü bir bastan bir başa feci surette yarmış, kadın kanlar içinde yere serilmiştir.

Feyziye ifade veremiyecek bir halde Cerrahpaşa hastanesine kaldırılmıştır. Muayenesinde bir gözünün mucize kabilinden kurtulduğu anlaşılmıştır. Fakat yara derindir. İbrahim yakalanmıştır.

LİG MAÇLARI

(1 inci Sahifeden Devam)

mesi en mantıki bir keyfiyettir.

Şeref stadında bu oyunlar devam ederken Fenerbahçe stadında da Unkapanı - Davutpaşa, Topkapı - Taksim, Süleymaniye - Fenerbahçe - Vefa karşılaşması yapılacaktır.

Bu stadın ve hatta haftanın en mühim karşılaşması hiç şüphe yok ki Fenerbahçe - Vefa maçıdır. Vefalılar geçen hafta Beşiktaşa karşı aldıkalrı kötü dereceyi bu hafta telâfi etmek azmile, Fenerliler de üç haftadır devam eden mağlûbiyetlerini artık galibiyete çevirip hem timlerini düzeltmek hem taraftarlarını sevindirmek için canla başla çalışacaklar ve birbirini yenmeğe uğraşacaklardır.

İşte bu yüzdendir ki bu maçın çok çetin olacağı diğerlerinin ise normal şartlar içinde oynanarak normal neticelerle biteceği tahmin edilebilir.

Harp vaziyeti

(1 inci Sahifeden Devam)

şehrin varoşlarına kadar sokulmuşlardır.

Ruslar şehirde örfi idare ilân etmişler ve halkı müdafaaya davet etmişlerdir. Bu şehir de, sokak ve ev muharebelerile müdafaa edilecektir. Tula meydan muharebesini Rusların kaybederek şehri tahliye etmeleri varid olabilir. Ruslar - Almanlar şimale doğru taarruza devam ederlerse - en son Oka nehri sol sahiline çekileceklerdir. Bu takdirde, Rusların Maloyaroslaveç ve Kalugada kalmaları imkânsızdır. Bu kısmı da geriye alacaklarından Moskova yanındaki Alman cephesi cenuba doğru bükülerek uzamış olacaktır. Bu bakımdan Almanların şimale doğru yapacakları muvaffakıyetli taarruzlar Moskova müdafaası için tehlikeli olabilir.

Bu birinci ihtimal. İkinci ihtimale göre Almanlar Tula'dan sonra, yeni gelecek kuvvetlerle şark istikametinde ilerliyebilirler. Bunda muvaffak olurlarsa, sevkulceyşî neticeler elde etmeleri mümkündür. Bu neticeler, cenuptaki Rus ordularının şimalden kavranması ve Moskovanın doğu ile irtibatının kesilmesidir.

Hulâsa: Tula meydan muharebesile Almanlar Moskova etrafında sevkulceyş ve tâbiye üstünlüğünü tekrar ele almış oluyorlar. Orel'de evvelce yapacaklarını zannettiğimiz manevrayı şimdi yapıyorlar. Rusların cenup cephesi, bu manevranın inkişafı karşısında Don nehrine doğru çekilmiye mecbur kalabilir.

Yağmur ve çamur içinde

(1 inci Sahifeden Devam)

Bavyera dağ kıt'aları bir köprüyü hücumla zaptetmişlerdir. Diğer bir mahalde tahripçi Sovyet grupları mağlûp edilmiş ve dağıtılmıştır.

Bütün emareler, havaların fenalığından ve yolların bozukluğundan doğan zorlukla düşman ric'atinin âni olarak vukua geldiğini ve Rusların malzeme itibarile ehemmyietli kayıplara uğradığını göstermektedir.

30/31 ilkteşrinde çamurlara saplanıp kalan 90 Rus kamyonu Alman kuvvetleri tarafından zaptedilmiştir.

Alman tebliği

(1 inci Sahifeden Devam)

kuvvetlerini durmadan takip eylemektedir.

Donetz havzasında ordu kuvvetleri birçok noktada Donetz nehrinin şimal mecrasını geçmiştir.

Şark cephesinin şimal kesiminde Volhof batısında bir piyade alayı kuvvetli bir düşman müdafaa mevziini yarmış ve şiddetli muharebeler neticesinde 533 düşman kalesini zaptetmiştir.

Leningrad çemberi cephesinde düşmanın Neva'yı geçmek için yaptığı birçok teşebbüsler geri püskürtülmüştür.

★ Kazablânka, 2 (A.A.) Dö Gol taraftarı on kişi 6 seneden 10 seneye kadar kürek cezasına mahkûm edilmişlerdir.

PARK OTEL
İstanbulun en iyi müzik unsurları ile
Kış Mevsimini Dün Açtı
Konserler için: **FRED GARDEN**
Caz için: **FRİTZ TERTEN**
İdaresinde olmak üzere
ON BİR KİŞİDEN MÜREKKEP ORKESTRA
ve meşhur ZENCİ CAZ ŞARKICISI
MACALLAN
iştirak etmektedir.
Her Cumartesi ve Pazar Danslı çay

SÜMER ve TAKSİM
Sinemalarının vâsi salonları koşuşan halk kütlelerini istiap için dar gelmektedir. Çünkü; göstermekte oldukları dünyanın en muazzam, en zengin ve en muhteşem süper filmi olan
VİCTOR HUGO'nun ölmez eseri
NOTR DAM'ın KAMBURU
(NOTRE DAME de PARİS)
Şimdiye kadar bütün gördüklerinizi unutturmaktadır.
Orijinal kopyesi - Türkçe kopyesi
SÜMER'de TAKSİM'de
Baş rollerde: CHARLES LAUGHTON
Suareler için yerlerinizi mutlaka evvelden tedarik ediniz.
BUGÜN: MATİNELER SAAT 9.30 DA BAŞLAR.

San'atta eşi, kudrette benzeri olmıyan büyük Rejisör
CECİL B. DE MİLLE'in yarattığı
GARY COOPER - MADELEINE CARROLL
Paulette Goddard - Preston Foster
ve daha beş büyük yıldızın hayat verdiği RENKLİ
Zafer Ordusu şaheseri
Bugün **LÂLE** Sinemasında
Hakiki bir zafer gibi yeniden alkışlanacak.
Ucuz matineler: Pazar 11 - 13.

MİLLÎ ŞEFİMİZİN BÜYÜK MİLLET MECLİSİNDEKİ NUTUKLARI

(1 inci Sahifeden Devam)

lerine uygun olarak dahiliye ve adliyemizin dikkatleri, normal zamanlarda olduğundan ziyade milli nizamlar üzerinde toplanmıştırlar.

Bugün ve yarınki manzara

Milletin sayın vekilleri,

Geçen toplantı yılının başındanberi dünya durumunun gösterdiği gelişmeler neticesinde, o zamanki tahminlerimize uygun olarak, harp alanı korkunç bir tarzda genişledi. Bütün Avrupayı ve hemen hemen bütün Asya ve Afrikayı sarmış olan harp ve işgal faciaları, memleketimizin etrafında bu felâketlerden masun kalmış bir tek millet bırakmadı.

Esefle görüyoruz ki, yarınki manzaranın medeniyet âlemi için bugünkünden daha elemli olması ve yıkıcı harbin bütün dünyaya daha ziyade genişlemesi gitgde kökleşen bir ihtimal halindedir.

Yangınlar içinde inliyen Avrupa ve Asya kıtalarının bitişik noktasında sulh ve sükûn yurdu, aziz vatanımızdır. Harpten doğan bin türlü felâket içinde bütün milletlere karşı insani vazifesini kudreti nisbetinde yapmakla iftihar duyan memleketimiz, bir gür de dünyanın beklediği ve muhtaç olduğu barışın kaynağı olabilirse, bundan duyacağımız sevinç pek büyük olacaktır.

İhtilâtlar ve Balkan milletlerinin istiklâli

Saygı değer arkadaşlar,

Son toplantımızın başındanberi vukua gelen ihtilâtlar sayılamıyacak kadar çoktur.

Balkan alaylarile başlıyan hareketler Irak ve Suriyedeki gelişmelerle batı ve cenup komşularımızı muharebe ve işgal alanı haline koydu ve birdenbire bir dev adımı atarak Alman - Sovyet silâhlı ihtilâfını meydana çıkardı. Böylece şimal komşumuz da harbin yangınları içine girdikten sonra, diğer komşumuz İran işgal faciasını gördü.

Memleketimizi bu kadar yakından alâkalandıran askeri hareketler, bizim uyanıklığımızı son derece arttırmış ve taahhütlerimize ve dostluklarımıza sadakat çerçevesi içinde şerefimizi ve emniyetimizi koruyan sulh arzusu, siyasetimizin mesnedini teşkil etmiştir.

Demin bahsettiğim Balkan hareketleri, memleketimizin emniyet ve masuniyet bakımından üzerinde çok büyük hassasiyetle durduğumuz bir mesele olmuştur. Bilirsiniz ki, Balkan milletlerinin istiklâli Cümhuriyet Türkiyesinin takip ettiği siyaset temellerinden biridir.

Bugüne kadar temennilerimiz ve gayretlerimiz, nasıl istiklâllerin mahfuz kalması üzerinde merkezlendiyse, gelecek zamanlar için de hislerimiz ve dileklerimiz ayni kalacaklardır.

Harp ve Türkiye

Milletin sayın vekilleri,

Cümhuriyet hükûmeti, Avrupa harbinin son durumunda bitaraflığını ilân etmiştir. Bundan başka, muharebe içindeki bütün devletlerle münasebetlerimiz eski ve yeni muahedelerle tanzim edilmiş bulunuyorlar. Bu muahedelerin hükümleri tamamiyle meridirler. Bunları söyledikten sonra, Türkiyenin bugünkü harp önündeki durumunu iyice anlatmış olmak için, karşılıklı saflarda bulunan başlıca devletlerle münasebetlerimizi belirtmek isterim.

Almanya ile münasebetlerimiz

Almanya ile münasebetlerimiz, Balkan hareketleri esnasında en çetin imtihanını geçirmiştir denilebilir. Ozaman bizdeki alâka ve endişeyi lâyik olduğu ehemmiyetle gören ve anlıyan Alman devletinin sayın reisi Hitler, bana yazdığı hususi bir mektupla, memleketimize karşı dostluğunu göstermiş, ve hükûmetin tasvibiyle kendisine vermiş olduğum cevap, ve bir kere daha vaki olan mektuplaşmamız, 18 Haziran 1941 tarihli Türk - Alman muahedesini vücude getiren karşılıklı itimat havasını yaratmıştır. Bu neticeyi memnuniyetle kaydetmek isterim.

Türk - Alman münasebetleri o tarihtenberi hiç bir zaman bulunmıyan bir dostluk takip ediyor. 18 Haziran 1941 tarihli dostluk ve saldırmazlık muahedesinin hükümleri, her şart içinde mahfuz olarak devam ediyorlar ve devam edeceklerdir. Son günlerde imzasına muvaffakiyet elveren ve yakında yüksek tasdikinize arzedilecek olan Türk - Alman ticaret anlaşması, bu dostluk ve itimat siyasetinin hayırlı bir semeresi olarak telâkki edilmeğe lâyıktır.

Sayın arkadaşlar,

1940 yazında Fransanın mağlûbiyeti, İngilizleri en müşkül bir vaziyete uğratmış bulunurken, Türkiyenin müdafaa ve masuniyet umdeleriyle takip etmiş olduğu siyasetin bir noktasına halel gelmedi, ve Türkiye ittifak muahedesine sadakatini açıktan açığa söyledi. Türkiye, dünyanın en büyük devletlerinden birine karagün dostu olduğunu, o zaman bir kere daha ispat etmiştir. Ayni müdafaa ve masuniyet umdelerine istinat etmiye devam edecek olan harici siyasetimiz, taahhütlerine sadakati, Türk milletinin şiarına tam tevafuk eden, umumi menfaatlerimize ve beynelmilel ahlâka yegâne uygun olan bir prensip olarak tatbik edecektir.

Aziz arkadaşlar,

Arzetmiş olduğum bu siyaset, memleketimizin coğrafi vaziyeti ve harbin inkişaflarından doğan hususiyetler önünde, artık her tarafta kabul ve takdir edilmek lâzım gelen dürüst mahiyetini tebarüz ettirmiştir.

Müstakil hareketlerine hâkim ve kuvvetli Türkiye, kimseyi tehdit etmiyen bir sulh yuvası halinde, ve medeniyet için faydalı bir unsur kıymetinde kendini gösteriyor. Memleketimizin siyasetindeki asil hedefler ve gayretler, takdir olunmaktadır ümidindeyiz.

Cümhuriyet ordusunun kuvvetlenmesi ve ihtiyaçlarının tamamlanması büyük meclisin ve hükûmetin en baş işi olduğunu bir kerre daha belirtmek isterim. Türk vatandaşının, kendisinin de içinde vazife aldığı ve yarın da alacağı, Türk ordusu için istenilen her fedakârlığı ve yardımı tereddütsüz yaptığını görmekle duyduğumuz sevinç büyüktür. Kahraman Türk ordusunun her vazifeyi yapmağa ehil olduğuna yakından itimadımız vardır.

Münakalât, sıhhat ve ziraat işleri

Münakalât Vekâleti, kendisine tevdi olunan işleri, zamanın ağır şartları altında başarmıya çalışmaktadır.

Sıhhat işlerimizde programlı çalışma devam etmekle beraber ne memleket dahilinde büyük salgın hastalıklar görülmüş, ve ne de diğer memleketlerdeki salgınların hudutlarımızı aşmasına meydan verilmiştir.

Ziraat Vekâletimiz istihsali arttırma, çeşitlendirme ve vasıflarını yükseltme yolundaki çalışmalarına devam etmektedir. Evvelki sene faaliyete başlıyan makineleşme işi geçen sene bir misli arttırılmıştır. Türk köylüsünün anlayışlı çalışmaları da, bu işleri kolaylaştırmakta ve zirai istihsalimiz artmakta ve vasıfça yükselmektedir. Bununla beraber memleketin, ve ordu ihtiyacının karşılanması için istihsali arttırmaya daha çok ehemmiyet vermek zorundayız Türk köylüsünden bu gayreti bekleriz. Ayni zamanda müstehlikten de, kolaylıkla ve istediği kadar bulabildiği nimetin kadrini bilerek fazla istihlâkten son derece çekinmesini istemek hakkımızdır. Bugünün şartlarını dünyanın geçirmekte olduğu buhranı gözönünde tutarak, yaşayışını ona göre ayarlamak her vatandaşa düşen milli bir borçtur.

Toprak kanunu, Büyük Meclise sunulmak üzeredir. Bir çok araştırmalardan anlıyoruz ki, toprağı hiç olmıyan köylünün nisbeti mahduttur. Devlet malı toprak dağıtmak suretiyle bu nisbet yıldan yıla azalmaktadır. Bununla beraber, toprağı olmayıp, kendi başına ocak kurmak istiyenlere toprak temini, Cümhuriyetin en ziyade ehemmiyet verdiği bir meseledir. Nüfusun çoğalması ve intikal suretiyle parçalanması neticesinde, elindeki toprağı bugünkü işleme kudret ve vasıtalarına, çoğalan yaşama ihtiyaçlarına artık yetişmemeye başlıyan az topraklı köyler ve köylüler vardır. Bunların, kendilerine daha yüksek yaşama imkânı verecek miktarda toprak sahibi kılmak ve bu topraklarda iş yapma kudretini tam kıymetlendirecek verimli bir işleme için lüzumlu araçlarla donatmakta acele etmek lâzımdır. Yüksek ilgi ve incelemenizle, en iyi şeklini alacağına emin olduğum kanunun bir an evvel çıkarılmasını arzu ediyoruz.

İktısadi vaziyet

Arkadaşlarım,

Vatandaşlarımın gözden uzak tutmamalarını isterim ki, dünya harbinin bütün milletlerin iktısadi hayatındaki tesirleri geniş ve derindirler. Cihan piyasası ve milletlerarası yollar, bizim memleketimiz için de yarıyarıya kapanmıştırlar. Yurt müdafaasını temin karariyle memleketimizde de bir çok insan kuvvetleri istihsal alanından çekilmiştirler. Başka memleketlerde olduğu gibi, bizde de serbest piyasa bazı ihtiyaç maddeleri üzerinde menfi roller oynamak temayülünü göstermektedir.

Bugünün şartları içinde, iaşe politikamızın esas hedefi, halkın ve milli müdafaasının ihtiyaçlarını karşılamak olmuştur. Hükûmet, bu hedefe erişmek için istihsalden istihlâke kadar uzanan iktısadi faaliyetler silsilesine müdahale etmek ve bu faaliyetleri düzenleyici bir mürakabe altında bulundurmak kararını almıştır.

İstihsalin arttırılması, tedbirlerin başında gelir. Milli varlığın ve milli istiklâlin bekçisi olan ordumuzun cihazlandırılması, iaşesinin emniyet altına alınması, hiç eksilmiyen ve daima artan milli çalışmaya dayanmak suretile mümkün olur. Ziraat ve sanayi sahasında, devletin istihsal organları kadar her yurtdaşın da, muhitine örnek olacak şekilde çalışması, bugün vatan vazifelerinin en kutsalı olmuştur. İstihlâkin tanzimi, istihsalin arttırılması kadar ehemmiyetlidir. İaşemiz için çok ehemmiyetli olan toprak mahsullerimizden bazıları, bugünkü geniş ihtiyaçlara yetmek bakımından ciddi tedbirlere zemin olmıya lâyıktırlar. Bazı girecek maddelerin memlekete girebilen miktarları tesadüflere bağlıdırlar. Bu sebeplerledir ki, girecek ve istihsal maddelerimizden bazılarına hükûmetçe elkonularak, bunların ihtiyaç nisbetinde dağıtılması yoluna gidilmiştir.

Yiyecek maddelerinin istihlâki

Yiyecek maddelerinde şimdiye kadar istihlâki tahdit eden bir karar alınmamıştır. Ancak, stoklarımızı korumak ve gelecekte emniyetli bulunmak için, günün birinde bu maddelerde dahi istihlâki tahdit zaruretiyle karşılaşmak ihtimali vardır. Hükûmetçe, burası dahi gözönünde bulundurulmalıdır. İnsan yaşayışının bütün şartlarını temelinden sarsmış olan büyük buhran içinde, yurdumuzun selâmeti yurtdaşlarımıza yeni vazifeler ve feragatler yüklerse, memleket çocuklarının bu çetin imtihanın şartlarına da seve seve katlanacaklarına asla şüphemiz yoktur. İstihsal ile istihlâki birbirine bağlıyan aracılar da, harp havasının en çok tesiri altında bulunanlardandırlar. Bunun neticesi olarak, yurtdaşlarımızca harbin en çok hissedilen tarafı hayat pahalılığı olmuştur. İhtikârcının cemiyet bünyesine yaptığı fenalığı bütün yurtdaşlarımızın bilmelerini, ve bu gibileri süzgeçten geçirmek için şuurlu bir şekilde yardım etmeleri lâzımdır.

Sulhun ve hürriyetin temiz havasını en geniş şekilde teneffüs eden, bu müstesna memleketin evlâdı olmak şerefini taşıyanların ve onun nimetlerinden büyük ölçüde faydalanan insanların, bu memleketin kanunlarına, nizamlarına hürmet etmelerini istemek, ve icap ederse hürmet ettirmek, bu milletin en tabii bir hakkıdır. Hükûmet, ihtikârla mücadeleye esas olan fiat tesbiti muamelelerinde aracıya, tüccara emeğinin, bilgisinin ve sarmayesinin karşılığı olan hakkı vermektedir. Fakat bu hakkın hududu, fevkalâde hallerin yarattığı bulanık havayla değil, milli gelirden bu zümreye düşecek hissenin normal ölçüsile tayin edilmelidir ve öyle tayin edilmektedir.

İaşe ve fiat mürakabe işlerimizin düzenle ve başarı ile yürütülebilmesi, yalnız bu maksatla vücutlandırılan teşkilâtla mümkün olamaz. Bütün devlet teşkilâtının, ve hususiyle vilâyetlerde idare âmirlerinin bu konuyu, bugün için başta gelen bir devlet vazifesi olarak ele almalarına kesin lüzum vardır.

Hükûmet ağırlığı hergün artmakta olan harbin zararlı tesirlerini önliyebilmek için, milli korunma kanununda yapılmasını lüzumlu gördüğü değişke ve eklentilere ait tekliflerini yakında büyük meclise arzedecektir.

Dış ticaretimiz

Dış ticarette esasımız, bütün memleketlerle hakiki, fiili bir mübadele teminidir. Bundan başka, ihtiyacımızdan fazla olan çıkacak maddelerimizi, girecek eşyanın temini vasıtası olarak kullanmaktayız. Yeni ticaret anlaşmaları, bu esaslar içinde yapılmakta ve eski mukaveleler bu esaslara çevrilmektedir.

İhracat maddelerimize, müstahsili memnun edecek fiatlar temin edilmiştir. Ancak burada müstahsilimize bir tavsiyede bulunmak isterim:

Bugünkü fiatlar daimi olamaz. Harp sonrası devresinde fiat düşmesini beklemek lâzımdır. Bu itibarla müstahsilin buna şimdiden kendini alıştırması, ve çok tasarruflu hareket etmesi, ve harp sonunda ki buhranı karşılayacak bir ihtiyatla mücehhez olması icap eder.

1941 senesinin, dış ticaretimiz için, geçen iki harp yılına nazaran daha ağır münakale şartları arzetmesine rağmen, hükûmetin aldığı tedbirlerle, girecek ve çıkacak maddelerimizin taşınmasına imkân hasıl olmuştur.

Sanayi ve maadin istihsalâtı

Sanayi ve maadin sahasındaki istihsal faaliyetlerimizin, içinde bulunduğumuz fevkalâde hal ve şartlardan mümkün olduğu kadar az müteessir olması için devamlı bir surette ve büyük bir gayretle çalışılmaktadır. İşlemekte bulunan istihsal müesseselerimizin muhtaç oldukları ham madde, yedek parça ve sair teçhizatın karşılanabilmesi için her türlü imkânlardan istifade edilmekte olduğu gibi, tesis işlerimizin bir çok müşküllere rağmen yürütülmesi de hususi bir ihtimamın mevzuunu teşkil etmiştir. Bu sayededir ki, milli iktısat cihazımız, memleket ihtiyaçlarından büyük bir kısmının karşılanması hususunda yüksek ve takdire şayan bir kabiliyet gösterebilmiştir.

İstihsal faaliyetlerimizden alınan bu neticeler, daha bir çok ihtiyaçlarımızın temini bakımından da, geleceğe emniyetle bakmamıza hak vermektedir. Çünkü, bu neticeler müsbettirler. Gerek sanayi, gerek maadin sahalarındaki istihsaller çoğalma ve artma yolundaki yürüyüşlerini son sene zarfında da muhafaza etmişlerdir. İstihsallerimizle alâkalı teknik elamanlarımızın dikkatli ve feragatli çalışmalarını, huzurunuzda memnuhlukla anarım. Gün geçtikçe bunların kendi ihtısas şubelerindeki mümareseleri artmakta ve sayıları çoğalmaktadır.

Ereğli kömür havzasındaki ocakların devletçe işletilmesi hakkındaki kanunun tatbikinden beklenen müsbet neticeler alınmaktadırlar.

Bu tatbikat, kömür istihsal ve tevzi'inin verimini ve intizamını arttırmakla kalmamış, orada çalışan binlerce işçinin geçim ve sağlıklarını, rahatça çalışmalarını da emniyet altına almıştır. Ayni zamanda, işçiyi işine ve iş yerine ısındırmaya yarayan ve verimi arttıran bu tedbirlerden alınan iyi neticeler, bu yoldaki çalışmanın, devlet elindeki diğer istihsal müesseselerine de yayılmasına yol açmıştır.

Bakır istihsalimiz artmakta devam etmiş ve artış nisbeti geçen yıla nazaran üçte bir gibi yüksek bir verime varmıştır.

Petrol aramalarında, geçen sene alınan ilk müsbet netice üzerine sondaj faaliyeti Raman dağı bölgesinde devam etmekte ve teşvik edici bir mahiyet göstermektedir. Diğer taraftan memleketin muhtelif kısımlarında yapılan istikşaflar, Urfa, Eğirdir ve Boyabat bölgelerinin petrol bakımından esaslı tetkike değer olduklarını göstermişlerdir. Maden arama faaliyetimizde, sene içinde en mühim neticeler Söğütözü kömür, ve Adapazarı demir alanları ile Turhal antimuvan görüntüsünde ve ödemiş civa madeninde alınmıştır. Bu mıntakalarda ehemmiyetli cevher ihtiyatları bulunmuştur. Keban'da, Bolkar dağında işletmiye verilen kesimlerin dışarısında aramalara devam edilmiş, Küre bakır madeni de ümit verici bir safhaya girmiştir.

Şeker ihtiyacını geniş hadler dahilinde karşılamak gayesile bu sene de yaptırılan pancar ekimi, şimdiye kadar yapılanın en yüksek haddi olarak 44.000 hektarı geçmiştir. Bu miktar, 1935 seensi ekimine nazaran, yüzde yüz nisbetinde bir artış bildirir. Bu neticede, köylümüzün pancara karşı gittikçe artan alâkasının, ve bu ekime gösterdiği uyum kabiliyetinin büyük ölçüde âmil olduğunu memnun olarak görüyoruz. Köylümüzün pancar tarlımından elde ettiği faydanın para ile ifadesi şudur: 1935 senesinde 3.000.0000 lira iken, bu miktar 1939 da 6.000.000 a ve geçen sene 8.000.000 liraya yükselmiştir. Bu sene çiftçinin eline geçecek para ise, bu yekûnu da geçecektir. Bu sene 90.000 tonu geçerek bağlıyacağımızı ümit ettiğimiz verim, halkımızın ihtiyacını, olagan üstün şartların devamına rağmen, sıkıntısızca karşılayabilecektir.

Devletin alâkalı olduğu sanayi kurumlarının, kendi satışlarını mutedil bir fiatla tutarak, piyasada nazımlık etmelerinden ve yaptıklarını mümkün olduğu kadar doğruca müstehlik kütlesine vermelerinden bu sene de memnun edici neticeler alınmıştır. İş kanunu tatbikatı, hususile çeşitli sanayi şubelerinde, memleketin iş hayatını bugünün isterleriyle ayarlamak bakımından ve milli korunma kanununa göre alınan kararlar çerçevesi içinde yürütülmektedir. Bu suretle lüzumlu iş yerlerinde çalışma müddetleri, sıhhi ve fenni icapların müsaadesi nisbetinde arttırılarak istihsal hacminin ihtiyaçlarımızı karşılamasına çalışılmaktadır.

Bundan başka, bugüne kadar, hukuki münasebetler ve sıhhi icaplar cephesinden tanzimine çalışılan işçi hayatının iş kazaları, mesleki hastalıklar ve analık haillerine karşı, maddi cepheden de teminat altına alınmasını sağlıyacak olan işçi sigortalarına ait kanun projesi yüksek meclise arzedilmiş bulunmaktadır. Bu kanunun kabulü ile işçi hayatında daha ferah verici neticeler elde edileceğini umuyoruz. İşçilerin, elverişli oldukları işlere yerleştirilmelerine ve türlü işler için de, elverişli işçi bulunmasına aracılık edecek bir kurumun kurulmasına dair olan kanun projesi, ayrıca yüksek meclise sunulmuş bulunmaktadır.

Köylüye yapılan yardımlar

Türk köylüsünü, ziraat âlet ve araçları yanında bir de el tezgâhına sahip kılmak ve bu suretle boş zamanlarını kıymetlendirmek gayesile, geçen sene yalnız 17 vilâyete tezgâh ve çıkrıklar gönderilmişti. Memleketin her tarafında gösterilen büyük ve memnun edici alâkaya, bu sene imkân nisbetinde cevap verilmesine çalışılmıştır. 25 vilâyete, her birine yüzden aşağı olmamak üzere, toplu olarak, ayrıca 61 vilâyete ve kaza bölgesine de örnek mahiyetinde olmak üzere, 923 takım tezgâh ve çıkrık gönderilmiştir.

El tezgâhı dokumacılığının çok bulunduğu yerlerden başlıyarak dokumacıların kooperatifleştirilmesi yolundaki çalışmalara bu sene daha geniş bir ölçüde devam edilmiştir. Bunun neticesidir ki geçen sene yekûnu ancak 8 ze varan el tezgâhı dokumacı kooperatiflerinin sayısı, memleketin bir çok bölgelerinde bu yıl 25 e çıkmıştır. Bu suretle, kurulmaları bitmiş ve çalışmağa başlamış bulunan küçük san'at kooperatiflerinin sayısı 34 ü bulmuştur. Bu koorperatiflerin artmasında, içinde bulunduğumuz şartların ve hükûmetçe ele alınmış olan ham madde dağıtma işlerinin tesiri olduğu açıktır. Ancak bu kooperatifler sadece bugünün ihtiyaçlarının basıncı altında vücut bulan birer kurum değil, fakat iktisadi ve içtimai dairelerimizin tahakkukuna yardım cihetinden kendilerinden devamlı hizmet beklenen müesseseler olduklarından, bunların kuruldukları muhitte sağlam esaslara dayanarak yerleşmeleri ve normal zamanlarda da yaşayabilmeleri için murakabelerinin ve kooperatifçilik ruhuna en uygun şekilde çalışmalarının temini bakımından lüzumu görülecek tedbirler geciktirilmeksizin alınmıştır.

Gümrük kanunu ve yeni tarife

Uzun yılların tecrübelerinden faydalanarak bugünkü ihtiyaçlarımızı karşılayabilecek kuvvette hazırlanan yeni bir gümrük kanunu lâyihası yüksek tetkikinize sunulmuştur.

Bu yıl içinde, teknik esaslara daha uygun ve tatbikleri daha çok kolaylaştıracak şekilde tanzimine çalışılmakta olan yeni tarife cetvelini kanunlaştıracak lâyiha da yüksek katınıza getirilecektir.

Çıkarılacak mallarımız üzerine koymuş olduğumuz sınırlar ve kısıntılar ve hudutlarımızın öte tarafındaki olaylar yüzünden daha çok ehemmiyet alan kaçakçılık ile uğraşma için önemle çalışılmakta ve tesirli çarelere baş vurulmaktadır.

Yüksek dereceli içkilerin isthlâkini azaltmak için alınan tedbirler iyi neticeler vermektedir.

Demir yolu ve Nafia işleri

Nafia Vekâletimiz, umumi vaziyetin verdiği imkânlar derecesinde demiryolu inşaatındaki faaliyetini devam ettirmiş ve bu arada Diyarbakır - Irak hattı 77 nci kilometreye varmış, Elâzığ - Van hattı üzerindeki çalışmalar da 135 inci kilometreye kadar ilerlemiştir.

Memleket şoselerinin ıslahı ve yol yapma işinin bugünün ve yarının ihtiyaçlarına uyacak bir şekilde çerçevelendirilmesinin ne kadar lüzumlu olduğu, son senelerin vukuatile bir kere daha hissedilmektedir. Yol yapma faaliyetinin, bugünkü ihtiyaçlara tam bir cevap verecek kanuni bir esasa bağlanması için hazırlanmakta olan lâyihanın Büyük Meclise arzını çok yerinde görmekteyiz. Büyük su işleri faaliyeti, geçen sene kabul buyurulan 50 milyonluk tahsisatla daha genişlemiş ve başlamış olan işlerden Malatya ve Niğde inşaatı bitmiş, ve Tarsus - Ege havzasındaki işlerden bitenler halkın faydasına açılmıştır.

Maarif işleri

Maarif işlerinde, köy enstitüleri adedi, geçen seneye nazaran üç tane daha ilâvesile 17 ye varmıştır. Talebe sayısı 9000 e çıkmak üzeredir. Köy eğitmen okullarından çıkan 1500 eğitmen, köylerinde işe başlamışlardır. Bu suretle on sene gibi, millet hayatı için çok kısa bir zamanda 15000 eğitmen ve 30.000 öğretmeni köylerimize dağıtmak yolundaki çalışma hızla devam etmektedir.

Köy enstitülerile köy okulları arasındaki münasebetin ve bu teşekküllerin birbirlerine yapacakalrı yardımları ve diğer umumi ve sosyal vazifeleri çerçeveliyecek kanun lâyihası yakında Büyük Meclise arzolunacaktır.

Mesleki ve teknik öğretimi en geniş ölçüde tertiplemek için hükûmet ciddi kararlar vermiştir. Maarif Vekâletinde teknik öğretimin temel teşkilâtı kurulmaktadır. Az zamanda gerçekleştirilmek istenilen büyük bir program hemen Büyük Meslise sunulacaktır.

Memleketin sanayiinde motörleşme ve makineleşmesinde ve büüün ihtısas işlerinde ehliyetli unsurları, bol miktarda ve süratle yetiştirmek istiyoruz. Büyük Meclisin bu konu üzerindeki yakın alâkasından çabuk ve hayırlı neticeler bekliyoruz. Teknik öğretimde hedefimiz kadın, erkek, her vatandaşa kendi sanatı ve geçimi çin bilmediklerini öğretecek bir öğretmen, bir öğrenme yeri gösterebilmektir.

Şimdiye kadar yüksek öğretim kurumlarının son sınıflarına konferans şeklinde verilmekte olan inkılâp derslerinin, bu kurumlarda «İnkılâp tarihi ve Türkiye Cümhuriyeti rejimi» adı altında esaslı bir ders şeklinde verilmesi ve bu mevzular etrafında ilmi incelemeler yapmak ve yaymak üzere, ayrıca bir de «İnkılâp tarihi ve Türkiye Cümhuriyeti enstitüsü» kurulması kararlaştırılmıştır.

Üniversite öğretim unsurlarının mesleki ve şahsi hükümlerini kurmak üzere, Maarif Vekilliğince hazırlanmakta olan kanun lâyihası, yakında Büyük Meclisinin tasvibine arzolunacaktır.

Arkadaşlar,

Fakültelerimizin ve yüksek okullarımızın ihtiyaçları ve çalışmaları dikkatli gözlerimizin önündedirler. Bütün güzel sanatlarla yakından ve candan alâkalıyız.

Arkadaşlar,

Bugünkü şartlar içinde bir çok istediklerimizi belki yapamıyoruz, veya yarına bırakmak zorunda kalıyoruz. Fakat kesin ve vicdani kararımız odur ki, yeni nesli yetiştirmekte hiç bir gecikmeye ve geri kalmaya meydan vermiyeceğiz. En uzak köyden başlıyarak, yeni neslin bilgili, güçlü, her alanda üstün yetişmesi ülküsü bütün düşüncelerimizi kaplamıştır.

Maliyemizin vaziyeti

Aziz millet vekilleri,

Saydığım devlet işlerinin her sene yenileşen ve genişliyen mevzuları karşısında maliyemizin vazifesi daima şu olmuştur:

Gelişme hızını kesmeden, memleketin verim kabiliyetini aşmadan ve milli paranın kıymetini zayıf düşürmeden, muhtaç olduğumuz karşılıkları temin etmek.

İftiharla söyliyebilirim ki, başta Büyük Meclisimiz olmak üzere, bütün milletçe yapılan elbirliği sayesinde Cümhuriyet Hükûmeti, bu şartları toplıyan verimli ve sağlam bir maliye kurmağa muvaffak olmuştur.

Umumi bütçe yekûnunun senelerdenberi yükselmekte olmasına, ve memleketimizin dört yanına sirayet eden Avrupa harbinin tevlid ettiği iktısadi güçlüklere rağmen, mali yıllarımızı daima varidat fazlasiyle kapatmakta olmamız, bunun en kuvvetli delilidir.

En mühim kısmı milli müdafaa ihtiyaçlarına ayrılmış, ve bu sene tamamı bu ihtiyaçlara tahsis edilmiş olan fevkalâde tahsisat programlarının senelerdenberi muvaffakiyetle devam eden tatbikatına da bu vesileyle işaret etmek isterim.

1940 bütçesi, tahminlere nazaran mühim bir varidat fazlasiyle kapandı. 1941 bütçesinin ilk tatbik aylarında elde edilen neticeler, çok ümit vericidirler. Bu olaylar, içinde bulunduğumuz hal ve şartların icabı olarak, iki senedir konulan muvakkat vergilerin iktisadi vaziyetimize ve halkın ödeme kabiliyetine uygun olduğunu göstermektedirler.

Vatandaşların, memleket borcunu ödemek hususunda gösterdikleri olgunluğun bu neticeyi almakta büyük tesiri olduğuna şüphe yoktur. Bu olgunluğun parlak bir misalini de, fevkalâde milli müdafaa ihtiyaçlarını karşılamak üzere, bu sene çıkarılan tasarruf bonolarının karşılaştığı rağbette görüyoruz. Bundan dolayı bütün vatandaşları tebrik etmek benim için bir zevktir.

Denk bir bütçe çerçevesi içinde verimli ve emniyetli bir maliye kurmak, memleketin kabiliyetini gözönünde tutarak eksiklerimizi tamamlamıya yarıyacak gelir kaynaklarını bulup bunları yerinde kullanmak, Cümhuriyet maliyesinin ana prensipleri olmakta devam edecektir.

Elverişli gidişini kaybetmiyen döviz durumumuz, hususiyle milli müdafaa ihtiyaçlarını temin imkânlarını vermek bakımından, sevindirici halini muhafaza etmektedir.

Türk milletinin değerli vekilleri,

Bizi, hizmeti ile şereflendiren Büyük milletin emanetini, hepimiz canımızdan üstün tutarak vazife yapıyoruz. Büyük Meclisin ayrılığa ve aykırılığa asla yol vermiyen tecrübeli idaresi, milletimizin başlıca dayanıcıdır. Millet mukadderatının idaresi çok nazik olduğu bir devirde yaşıyoruz. Siyasette ana temellerimizin sade ve açık olmasından kuvvet alıyoruz.

İçeride milli beraberliğe güveniyoruz. Bunu korumak için, gerekli olan her tedbiri almaktan sakınmıyacağız.

Vatandaşların selâmetine aykırı olarak, doğru ve kanaatli yoldan sapacaklara, bulanık zamandan siyaset veya ticaret kârı arıyacaklara kesin, kati olarak karşı koyacağız. Dışarı ile münasebetlerimizde siyasetimizi dürüst olarak söyliyeceğiz, ve ahitlerimizin samimi yolunda yürüyeceğiz. Hiç bir şart altında, zor kabul etmiyeceğiz.

Sevgili arkadaşlarım,

Hür ve şerefli vatana faydalı olabilmek hepimizin tek bahtiyarlığıdır.

İstanbul Kadastro Müdürlüğünden:

Fatih kazasına bağlı Samatya nahiyesinde arabacı Beyazıt ve Davutpaşa ve Fener nahiyesinde Kasım Gürani ve Tahta minare mahallelerinin kadastro ameliyesine başlanacaktır.

5.11.941 tarihinden itibaren bir ay zarfında bu mahalle dahilinde mülkleri olanların Samatya nahiyesine bağlı mahalledekilerin İmrahor Cümhuriyet Halk Partisi Semt Ocağında ve Fener nahiyesine tâbi mahallâttakilerin de Kürkçü çeşmesi caddesinde Balat Polis karakolu karşısında Cumhuriyet Halk Partisi binasında çalışmakta olan kadastro posta tapu memurluklarına tapu senetleri ve nüfus tezkerelerile birlikte mürcaatla beyannamelerini alarak doldurmaları veyahut memurlara yazdırmaları ve bu müddetin hitamında tahditlerine başlanacağından mal sahiplerinin tahdit sırasında mallarının başında bizzat bulunmaları ve yahut vekillerini bulundurmaları ve aksi takdirde vesikalar ve ehli vukufun irae ve tasdikleriyle tahdit ve tahririn yapılacağı ilân olunur. «9541»

TAKVİM

Rumi 1357 B. TEŞRİN 20	Hızır 181		Hicri 1360 ŞEVVAL 12
Yıl 941 Ay 11	Vasati S. D.	VAKİT	Ezani S. D.
II. Teşrin 2 PAZAR	6 32	Güneş	1 27
	11 58	Öğle	6 53
	14 46	İkindi	9 41
	17 04	Akşam	12 00
	18 38	Yatsı	1 33
	4 52	İmsak	11 47

RADYO

2 Son Teşrin 1941

18.00 Program ve Memleket Saat Ayarı.
18.03 Müzik: Radyo Caz ve Tango
18.40 Müzik: Fasıl Hey'eti.
19.30 Memleket Saat Ayarı ve Ajans
19.45 Serbest 10 Dakika.
19.55 Müzik: Violonsel ve Piyano
20.15 Konuşma
20.30 Müzik: Muhtelif Makamlardan Şarkılar.
21.00 Ziraat Takvimi.
21.10 Müzik: Saz Eserleri
21.35 Ankara Sonbahar At Yarışları
21.45 Temsil.
22.05 Müzik: Dans Müziği (Pl.)
22.30 Memleket Saat Ayarı. Borsası (Fiyat).
22.45 Ajansın Spor Servisi.
22.55/23.00 Yarınki Program ve Kapanış.

İstanbul Asliye Birinci Ticaret Mahkemesinden: 941/321

Silivri Asliye Hukuk Hâkimliğince satılmasına karar verilen 114 parça öküz ve inek 3. 11. 941 Pazartesi saat 8.30 da İstanbul Belediyesi Karaağaç Mezbahası Hayvan Borsası pay mahallinde satılacağından almak isteyenlerin mahallinde hazır bulunmaları ilân olunur. (7791)

NEVROZİN

BAŞ-DİŞ - GRİP- NEZLE - KIRIKLIK - SOĞUK ALGINLIĞI - ROMATİZMA - NEVRALJİ

ve bütün ağrıları derhal keser, isim ve markaya dikkat. Nevrozin yerine başka bir marka verirlerse şiddetle reddediniz.

Sahip ve Başmuharriri Etem İzzet Benice — Neşriyat Direktörü Cevdet KARABİLGİN
SON TELGRAF MATBAASI